Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 89 (4784). 19 АПРЕЛЬ 1982 й. ДУШАНБА

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади. Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! Социалистик мусобақа байроғини баланд кўтарингиз!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан).

Совет Ўзбекистонига бағишлов

ҚУВОНЧЛИ ХАБАР

СССР Ёзувчилар союзининг рус тили ва тўққиз хорижий тилда нашр қилинувчи ойлик «Совет адабиёти» журналининг март сони тўлалигича Совет Ўзбекистони адабиёти ва санъатига бағишланди. Инглиз, француз, немис, испан, венгер, поляк, чех, словак ва япон тилларида нашр қилинган журнал КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидовнинг «Октябрь революцияси туфайли туғилган қардошлик» номли мақоласи билан очилади. Унда республикамизнинг адабиёт ва санъат, фан-техника, саноат ва қишлоқ хўжалиги соҳаларида эришган улкан ютуқлари, СССР халқлари ўртасидаги мустаҳкам дўстлик муносабатлари, шунингдек адабиёт ва санъат аҳлларимизнинг кўпмиллатли совет адабиёти ривожига қўшаётган муносиб ҳиссаси ҳақида фикр юритилган.

Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари Сарвар Азимов ўз мақоласида республикамизнинг ижодкорлари бугунги кунда амалга оширавтган ишлар, ўзбек адабиётининг ҳозирги даврни бадиий акс эттирувчи ажойиб асарлари, таниқли шоир ва ёзувчилар, шунингдек ёш ижодкорларнинг адабиётимиз равнақига қўшаётган ҳиссалари билан таништиради.

Журнал поэзия, проза рубрикалари остида Совет Ўзбекистонининг таниқли шоир ва ёзувчилари ижоди билан чет эллик ўқувчиларни батафсил таништиради. Жумладан, Эргаш Жуманбулбулнинг «Ўртоқ Ленин» достонидан парча, Уйғун, Зулфия, Туроб Тўла, Рамз Бобожон, Абдулла Орипов, Эркин Воҳидов, Жуманиёз Жабборов, Гулчеҳра Нуруллаева, ва бошқа кўплаб шоирларнинг шеърлари ва достонларидан парчалар берилган.

Комил Яшин, Одил Ёқубов, Ҳамид Ғулом, Мирмуҳсин, Пиримқул Қодиров, Тулепберген Қайипбергенов, Шуҳрат, Мақсуд Қориев, Ўткир Ҳошимов, Темир Пўлатов, Нурали Қобул ва бошқа ўнлаб ёзувчиларнинг ҳикоя, қисса ва романларидан парчалар берилган.

Журнал республикамизнинг болалар адабиёти, адабиётшунослиги ва танқидчилиги, тасвирий санъатига ҳам алоҳида ўрин берган. Масалан, болалар адабиёти рубрикаси остида Ҳаким Назир, Пўлат Мўмин, Қуддус Муҳаммадийларнинг болалар учун ёзилган асарлари эълон қилинган. Иброҳим Ғафуровнинг мақоласида таниқли шоира Зулфия ижоди ҳақида фикр юритилади.

Бундан ташқари, журналда Пирмат Шермуҳамедовнинг ўзбек тарихий романлари ҳақидаги мақоласи ўрин олган. Умарали Норматов ва Эркин Воҳидовнинг ижодий суҳбатида ҳам ўзбек адабиётида ижобий қаҳрамон яратиш проблемаси устида баҳс боради.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, журналнинг хорижий тилларда чиқарилган сонлари ҳар бир тилда махсус эълон қилинган нашрида айрим шоир ва ёзувчиларимизнинг ижоди батафсил берилиши, бир тилда эълон қилинаётган нашрга кирмаган шоир ва ёзувчиларнинг бошқа тилдаги нашрда ўрин берилиши билан ҳам диққатга сазовордир. Шу жиҳатдан журналнинг тўққиз хорижий тилда эълон қилган барча нашрлари Совет Ўзбекистони адабиёти ва санъати, маданий ҳаётини тўла-тўкис ёритиш имконини берган. Масалан, поляк тилида эълон қилинган журнал вариантида Саид Аҳмад, Назир Сафаров, Раҳмат Файзий асарларидан намуналар, француз тилида эълон қилинган нусхада эса Омон Матчон шеъриятидан намуналар, немис тилида эълон қилинган нусхада Барот Бойқобилов ижодидан намуналар берилган. Бу адиб ва шоирларнинг асарларидан намуналар бошқа тилларда эълон қилинган журнал нашрларига ҳам кирган.

Бундан ташқари, журнал кўпчилик ёзувчиларнинг қисқача биографияси ва эълон қилинган асарлари билан ҳам ўқувчиларни таништиради. Журнал муқовасига Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати Рўзи Чориевнинг «Қумқўрғон олмалари» картинаси туширилган. Бундан ташқари, журналдаги зарварақларда Ўзбекистоннинг таниқли рассомлари ижодидан ҳам кўплаб намуналар берилган.

Республикамизнинг адабиёти ва санъати эришган улкан ютуқларни чет элларда тарғиб қилишда СССР Ёзувчилар союзи «Совет адабиёти» журналининг Ўзбекистон адабиёти ва санъатига бағишланган ушбу сони муҳим аҳамият касб этади.

СССР 60 ЙИЛЛИГИГА — 60 ЗАРБДОР ҲАФТАЛИК

ЗАФАРЛАРИМИЗ — ШОНЛИ ЮБИЛЕЙГА

Ҳамма бир кишидек

«Ҳар бир ишчининг юксак меҳнат сифатидан — коллектив меҳнатининг юксак самарадорлигига!» — бу шиор бугунги кунда 2-троллейбус депоси комсомоллари фаолиятининг асосий йўналишини белгилаяпти.

— 11-маршрут бригадаси бизда кўпгина яхши ишларнинг ташаббускори саналади, — дейди депо комсомол комитети секретарининг ўринбосари Н. Войнова. Бу комсомол-ёшлар коллективи икки ой мобайнида топшириққа қўшимча миллионга яқин йўловчи ташиб, даромадлар бўйича планни ортиғи билан адо этди, троллейбуслар ҳаракатининг бир маромдалигини таъминлаяпти, техника ва электр-энергиясини яхши тежаяпти. Ҳозирги кунда СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига зарбдор вахтада туриб, «Намунали хизмат маршрути» номини олишга қарор қилди.

11-маршрут бригадири коммунист В. Пятигорскийни, КПСС аъзолигига кандидат Ю. Кекслни комсомол аъзоси Н. Аҳмедовни ҳар бир ҳайдовчига ибрат қилиб кўрсатиш мумкин. Улар ўн биринчи беш йиллик топшириғини 3—3,5 йилда бажаришга аҳд қилишган. Комсомол-ёшлар коллективи илғор бригада методида ишлаш натижасида юксак натижаларга эришмоқда. Бу ерда ҳар бир ҳайдовчи ҳамкасби ҳақида ғамхўрлик қилади, тажрибали ҳайдовчилар ёшлар билан ўз тажрибаларини бажонидил баҳам кўришади.

ЯНГИ ТЕХНИКА САМАРАСИ

«Ташсельмаш» заводининг Сирдарёдаги филиалида болалар стуллари ва ошхона стулларини ишлаб чиқариш беш баравар кўпайди. Бу ерда бир кунда тўрт минг буюм ишлаб чиқариш учун мўлжалланган янги поток линия ўрнатилган. Буюмларни бўёш билан шуғулланган беш киши бошқа ишга ўтказилди. Энди бу ишни бир киши адо этмоқда.

(ЎзТАГ).

Ушбу суратда Тошкент асбобсозлик заводи 12-цехининг энг яхши чарҳловчилари Антонина Ермакова ва Фердеви Муратовани кўриб турибсиз. Бу икки ишчи кўп йиллардан бери ўзаро мусобақалашиб меҳнат қилади. Шу кунларда улар СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишланган социалистик мусобақада фаол иштирок этиб, смена топшириқларини ортиғи билан адо этишяпти.

В. Сироткин фотоси.

ҚУРИЛИШ МАЙДОНЛАРИДА

КЕЛГУСИ ЙИЛ ҲИСОБИГА

«Главташкентстрой»нинг 12-трестига қарашли 49-қурилиш бошқармасида Ленин ордени, Меҳнат Қизил Байроқ ва Халқлар дўстлиги орденлари кавалери Тўлқин Самиғов бош бўлган бригада аъзоларини кўпчилик ҳурмат билан тилга олади. Чунки бу бригада энг яхши комплекс бригададир. Коммунистик меҳнат бригадасининг аъзолари шу кунларда 1983 йил ҳисобига меҳнат қилишмоқда. Шуни айтиш керакки, бу бригада трестда биринчилардан бўлиб бригада пудрати методи асосида ишлашга ўтган эди. Н. Злобин методи асосида ишлаш бригада коллективига кундалик топшириқларни доимо ортиғи билан бажариш имконини бераяпти, қурилиш ишлари сифати ҳам кўнгилдагидек бўлмоқда.

Қурувчилар шу кунларда Халқлар дўстлиги проспектидаги беш қаватли турар жой биносида пардозлаш ишларини жадал суръатларда олиб боришмоқда.

Илғор қурувчилар СССР ташкил этилган куннинг 60 йиллиги шарафига авж олдирилган социалистик мусобақага қўшилиб, иш суръати ва сифатини ошириш, кундалик топшириқларини ортиғи билан адо этиш йўлида бутун имкониятни ишга солаяпти.

ЗАРБДОР МЕҲНАТ БИЛАН ЖАВОБ БЕРАМИЗ

ТОШКЕНТДА ЛЕНИНЧА ЖУМАЛИК БЎЛИБ ЎТДИ.

Шаҳар корхоналари, ташкилотлари, муассасаларининг коллективлари ҳузурига партия ходимлари, хўжалик раҳбарлари, олимлар, «Билим» жамиятининг аъзолари ташриф буюрдилар. Уларнинг чиқишлари «Ватаннинг юксак мукофотига СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш йўлидаги зарбдор меҳнатимиз билан жавоб берамиз» деган мавзуга бағишланди. Коллективлар олдида сўзга чиққан сиёсий докладчилар, тошкентликлар республикамизнинг барча меҳнаткашлари каторн азиз меҳмон КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг республикамизда бўлган кунлари таассуроти остида яшамоқдалар, деб таъкидладилар. Уларнинг қалби Ўзбекистон ССРга Ватанимизнинг юксак мукофоти — Ленин орденининг топширилганлиги муносабати билан фахр ва улкан қувонч туйғулари билан тўла. Л. И. Брежневнинг Тошкентдаги тантанали мажлисдаги нутқида, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетидаги суҳбатида коммунистларнинг, республикамиз барча меҳнаткашларининг Ўзбекистон ССР бутун халқ хўжалиги ишини янада яхшилашга, партия ташкилотлари фаолиятининг услуб ва методларини янада такомиллаштиришга қаратилган жанговар ҳаракат программаси ўз ифодасини топган. Л. И. Брежневнинг қимматли маслаҳатлари, кўрсатмалари ва тавсиялари шаҳримиз меҳнаткашларига, бутун республикамиз меҳнаткашларига ўз диққат-эътиборларини саноат, қурилиш, халқ хўжалиги бошқа тармоқларини ривожлантиришнинг туб масалаларини ҳал этишга қаратиш имконини беради.

Ўзбекистоннинг муваффақиятлари кўп миллатли бутун Советлар мамлакати республикаларининг муваффақияти билан чамбарчас боғлиқдир. Мана 60 йил давомида СССРдаги миллатларнинг кўнгилли иттифоқи мамлакатимиз халқлари революцион-ўзгартирувчилик фаолиятининг ёрқин намунаси сифатида ўзини намоён этмоқда. Ривожланган социалистик жамиятнинг қурилиши ана шу фаолиятнинг натижаси бўлди. Бугунги кунда Буюк Совет Иттифоқи бутун жаҳон кўз ўнгида коммунизмни биргаликда қураётган тенг ҳуқуқли республикаларнинг аҳил оиласи сифатида намоён бўлмоқда.

Совет кишилари ўз мамлакатларининг юбилейини КПСС Марказий Комитети ноябрь (1981 йил) Пленуми, Л. И. Брежневнинг ана шу пленумда ва мамлакат касаба союзларининг XVII съездида сўзлаган ёрқин, сермазмун нутқлари вужудга келтирган мислсиз меҳнат ва сиёсий кўтаринкилиги вазиятида кутиб олмоқда.

Ўн биринчи беш йиллик биринчи йили юксак марраларининг эгалланишига Тошкент меҳнаткашлари ҳам муносиб ҳисса қўшдилар. Транспорт, алоқа, фан ва маданият, соғлиқни сақлаш, халқ маорифи, савдо ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш тармоқлари янада ривожланди.

Ленин орденини топшириш вақтида Л. И. Брежнев сўзлаган нутқдан келиб чиқадиган вазифалар нуқтаи назаридан мавжуд аҳволни таҳлил этар эканмиз сезиларли ютуқлар билан бир қаторда жиддий камчиликлар ҳам кўзга ташланади. Ҳали ҳам ҳамма корхоналар аниқ, бир маромда ишлаяпти, деб бўлмайди. Барча партия, совет ва хўжалик органларининг амалий фаолияти, деб таъкидладилар сиёсий докладчилар, КПСС Марказий Комитети олдинга қўйган план ва социалистик мажбуриятларни сўзсиз бажаришга доир вазифаларни реализация қилишга қаратилиши лозим. Бу жуда кўп куч ва ғайрат сарфлашнигина эмас, фаолият методларини янада такомиллаштиришни ҳам талаб қилади. Ҳозир энг муҳими ҳар бир меҳнат коллективида, ҳар бир иш ўрнида юксак меҳнат кўтаринкилиги, ишга новаторларча ёндошиш муҳитини вужудга келтиришдан иборат.

Ўзбекистон пайтахти коллективларининг меҳнатчилари сиёсий докладчилар кўтарган масалаларни қизғин муҳокама қилиш билан бирга самарадорлик ва иш сифатини янада ошириш, мамлакатимизнинг шонли юбилейини муносиб кутиб олиш йўлларини белгиладилар.

Ҳуқуқ-тартибот посбонлигида

КПСС XXVI съезди қарорлари асосида партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари, маъмурий ва ҳуқуқ тартибот органларининг тартиб бузилишларига қарши кураш бўйича вазифалари Ўзбекистон Компартияси Ленин район комитетининг актив йиғилишида муҳокама этилди. Йиғилишда район партия комитетининг иккинчи секретари Ҳ. Муҳиддинов доклад қилди.

Ҳозир пайтахтимизнинг Ленин районида корхоналар, ташкилотлар, муассасаларнинг партия ташкилотлари раҳбарлигида юздан ортиқ халқ дружинаси фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг сафида 6 870 дружиначи бор. Ўрта Осиё темир йўли бошқармаси, фармацевтика институти, 3 таксопарк халқ дружиналари, айникса яхши ишлашяпти. Райондаги 16, 34 турар-жой идораларида, кўпгина маҳаллаларда ҳуқуқ тарбияси борасида катта тажриба тўпланган.

Актив йиғилишида Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг ички ишлар бошқармаси бошлиғи ўринбосари А. Бўланов, Ўзбекистон Компартияси шаҳар комитети маъмурий органлар бўлими мудири В. Покутнев, Ленин район прокурори С. Шомуродов иштирок этишди ва сўзга чиқишди.

«ПРАВДА» саҳифаларида

⊙ Л. И. Брежневнинг «Правда» газетаси мухбирининг саволига жавоби эълон қилинган.

⊙ «Ер эгалари» — газетанинг бугунги бош мақоласи ана шундай номланади.

⊙ КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали Д. Ф. Устинов 17 апрель куни Сочидан Москвага қайтиб келди. У Сочи шаҳрига I даражали Ватан уруши орденининг топширилишига бағишланган тантаналарда иштирок этган.

⊙ФУТБОЛ ҲИСОБ ОЧИЛМАДИ

Кеча футбол бўйича СССР чемпионатининг навбатдаги турида Тошкентнинг «Пахтакор» командаси Днепропетровск шаҳрида маҳаллий «Днепр» командаси билан учрашди. Ҳар икки команданинг барча ҳаракатларига қарамай ўйинда ҳисоб очилгани йўқ — 0:0.

Кўрик якуни бўйича

ВЦСПС Президиуми ва СССР Ички ишлар министрлигининг коллегияси қарорига кўра 1981 йили иттифоқдош ва автоном республикаларнинг пойтахтларида, ўлка ва область марказларида ва СССРнинг 100 минг кишидан зиёд аҳолиси бўлган шаҳарларида йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш бўйича Бутуниттифоқ ишлар кўриги ўтказилган эди.

ВЦСПС Президиуми ва СССР Ички ишлар министрлигининг коллегияси аварияни камайтириш борасидаги эришган ютуқлари учун Тошкент шаҳрини ВЦСПС ва СССР Ички ишлар министрлигининг Дипломи билан мукофотладилар. ВЦСПС ва СССР Ички ишлар министрлигининг Дипломи билан шунингдек Чирчиқ шаҳри ҳам мукофотланди.

16 апрелда Тошкентда ўтказилган йиғилишда йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш бўйича Бутуниттифоқ ишлар кўриги натижалари эълон қилинди. Йиғилишда автомобиль транспорти ва шоссели йўллар ходимлари касаба союзлари Марказий Комитетининг секретари Н. У. Азаров сўзга чиқди. Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг секретари Б. Ғ. Халилов, Тошкент область касаба союзлари Советининг раиси А. В. Браилов иштирок этди.

КИМ ЖАҲОН ЧЕМПИОНИ БЎЛАДИ?

Эртага Тошкентда ўсмирлар ўртасида халқаро шашка бўйича жаҳон чемпионати бошланади. Шу муносабат билан биз Ўзбекистон шашка федерациясининг раиси учрашувлар бош судьяси Борис Исаевич Канишчикердан бир неча саволларга жавоб беришни илтимос қилдик.

— Бу учрашувнинг ўтказилишига нима сабаб?

— Ўтган йили Бельгияда ўсмирлар ўртасида шашка бўйича ўтказилган Жаҳон чемпионатида совет шашкачиларидан Вадим Вирний («Авангард» Харьков) ва Александр Димбан («Қуролли кучлар» Ленинград) тенг очко тўплаб биринчи-иккинчи ўринни бўлашиб олишган эди. Жаҳон шашка федерациясининг қарорига биноан уларнинг ўртасида Тошкентда олти партиядан иборат қўшимча мусобақа ўтказилади. Ғолиб чиққан спортчига Жаҳон чемпиони унвони берилади. Агар учрашув дуранг натижа билан тугаса В. Вирний чемпион деб эълон қилинади. Чунки у Бельгияда ўтган чемпионатда анча яхши натижага эришган эди.

— Учрашувнинг Тошкентда ўтказилишига нима сабаб?

— Бу тасодифий эмас. Республикамиз шашкачилари кейинги пайтда яхши муваффақиятларга эришмоқдалар. Шашка оммавийлиги бўйича Ўзбекистонда биринчи ўринни эгаллайди. Шашка Ўзбекистонда, комсомол зарбдор қурилишлари, қишлоқ ёшлари, физкультура коллективлари, колхоз ва совхозлар, ЖЭКлар спартакиадалари программасидан ўрин олган. Мана икки йилдирки, Ўзбекистон вакили М. Фозилов рус шашкаси бўйича мамлакат чемпиони унвонини қўлга киритмоқда. У Ўрта Осиё ва Қозоғистонда биринчи бўлиб гроссмейстер нормативини бажаришга муваффақ бўлди. Халқаро класс-ли мастер С. Давидов юз катакли шашка бўйича СССР терма командаси составига киритилди. Ўтган йили республикамизнинг тўққиз вакилига спорт мастери унвони берилди.

Ўзбекистон халқаро шашка бўйича аёллар турнирининг Ватани ҳисобланади. 1971 йилда ўтказилган турнирда жаҳон ва СССР чемпиони аниқланди. 1978 йилда Тошкентда биринчи бўлиб мамлакатимизда илк марта аёллар ўртасида халқаро турнир ўтказилди. Бу турнирлар намунали ташкил қилиниши билан ажралиб турди. 1965—1971 йилларда халқаро шашка бўйича эркаклар ўртасида СССР чемпионати ўтказилди. 1976 йилда эса аёллар ўртасида чемпионат мусобақалари бўлди.

— Учрашув қатнашчилари ҳақида қисқача сўзлаб берсангиз?

— Матч қатнашчилари ёш бўлишларига қарамасдан катта турнир тажрибасига эга.

Вадим Вирний Харьков шаҳридаги 15-мактабнинг 10-синфида ўқийди. Июль ойида 17 ёшга тўлади. Шашка ўйнашни саккиз ёшидан бошлаган. Орадан тўрт йил ўтганидан кейин мастерлик нормативини бажарган. 1979 йилда ўсмирлар ўртасида ўтказилган жаҳон биринчилигида бронза совриндори бўлган. 1981 йили у ёшлар ўртасида СССР чемпиони унвонини қўлга киритди. Жаҳон биринчилигида эса биринчи ва иккинчи ўринларни бўлашиб олди. Шу йилнинг март ойида эркаклар ўртасида ўтказилган (олий лига) мусобақаларида учинчи ўринни эгаллаб, гроссмейстерлик нормативини бажарди ва Бразилияда бўладиган Жаҳон биринчилигида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди. Унга отаси А. Вирний устозлик қилади.

Армиячи Александр Дибман август ойида 20 ёшга тўлади. 1974 йилда шашка ўйнашни бошлаган. Орадан икки йил ўтганидан кейин спорт мастери бўлган. Уч марта ўсмирлар ўртасида СССР чемпиони унвонини қўлга киритган. 1979 йилда эркаклар ўртасида ўтказилган (олий лига) СССР чемпионатида кумуш совриндор бўлган. Ўтган йили Александрга гроссмейстер унвони берилди. Шунингдек ўтган йили у Кисловодск шаҳрида ўтказилган халқаро турнирда ғолиб чиқди. Кейин эса ўсмирлар ўртасида ўтказилган Жаҳон чемпионатида биринчи-иккинчи ўринларни бўлашиб олди. Спорт мастери В. Краменко ва халқаро классли гроссмейстер А. Могилянский унга устозлик қилишади.

— Мусобақалар қаерда ўтказилади?

— Мусобақаларнинг тантанали очилиш маросими 20 апрель куни соат 14.00да «Искра» кинотеатрида бўлади.

Баҳслар эса ҳунар-техника таълими маданият саройида 20—27 апрель кунлари ўтказилади.

телетайп лентасидан

⊙ КОБУЛ. Афғонистоннинг энг йирик саноат корхоналаридан бири — Пули-Хумридаги тўқимачилик фабрикасида саводсизликни тугатиш юзасидан яна 15 та курс очилди. Бу курсларда ана шу корхона ишчиларидан 350 киши ўқиш ва ёзишни ўрганмоқда.

Саводсизлик билан кураш — АДР партия ва ҳукумати ўртага қўйган энг муҳим вазифалардан бирядир. Ана шу вазифани амалга ошириш мақсадида мамлакатда 27 мингдан кўпроқ шундай курслар очилди. Бу курсларда ишчилар, деҳқонлар, хизматчилардан 550 мингдан кўпроқ кишининг саводи чиқарилмоқда ёки улар ўзларининг маълумот савиясини оширмоқда.

* * *

Афғонистон пойтахтида адабиёт клуби ташкил қилинди. Бу клубга Максим Горький номи берилди. Клубнинг таъсис мажлисига афғон шоирлари ва ёзувчилари, жамоатчилик намояндалари келишди. Улар клуб кенгашини сайладилар. Таниқли афғон ёзувчиси ва шоири, АДР ёзувчилар союзи правлениесининг раиси Асадулло Хабиб бу кенгашга бошчилик қилади.

⊙ ИСЛОМОБОД. Кейинги беш йил ичида Покистоннинг ташқи савдо камомати икки баравардан зиёд ошди. Расмий маълумотларга кўра, бу камомат 25 миллиард рупияга яқинлашиб қолди. Шу молия йилининг дастлабки олти ойи мобайнидагина Покистон экспорти ўтган йилнинг шу даврига нисбатан қарийиб 30 процент пасайиб кетди.

* * *

Карочидаги «Макатаба даниал» китоб нашриёти таниқли Покистон шоири, «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» Халқаро Ленин мукофоти лауреати Файз Аҳмад Файзнинг «Дўстлик ҳақида эсдаликлар» деб аталган китобини босмадан чиқарди. Урду тилида нашр этилган бу китоб китобхонларнинг диққат-эътиборини дарҳол ўзига жалб этди. Муаллиф ўзининг бу асарида Совет Иттифоқи ҳақидаги ўз таассуротларини баён этган. У Совет Иттифоқида бир неча марта бўлган эди. Файз Аҳмад Файз Москва, Тошкент, Сибирдаги қурилишлар тўғрисида, янги, порлоқ жамият бинокорлари — Советлар диёрининг оддий одамлари ҳақида зўр ҳавас билан ёзган.

⊙ САНО. Яман Араб Республикасидаги Таизз вилоятида сув билан таъминлайдиган янги система ишга тушди. Бу система мамлакатнинг тўққизта қишлоқ районлари аҳолисидан 30 мингдан кўпроқ кишини ичимлик сув билан таъминлайди. Давлат шу лойиҳани амалга ошириш учун қарийб етти миллион риал пул ажратди. Сув танқчиллиги Шимолий Ямамнинг айниқса унинг қишлоқ районларининг энг ўткир проблемаларидан бири бўлиб қолмоқда. Бу муаммони ҳал этиш учун кейинги уч йил ичидагина мамлакатда 50 та водопровод системаси қурилди.

⊙ ТУНИС. Тунис вакиллар палатаси араблардан босиб олинган территорияларда Исроил ҳарбийларининг репрессияларини қоралади. Фаластинлик араб халқининг зўравонлик ва террорга дучор бўлаётганлиги, оммавий намойишларнинг тарқатилиши, маҳаллий ўз-ўзини бошқариш органларининг тарқатиб юборилиши инсон ҳуқуқларини қўпол равишда бузишдан бошқа нарса эмас, дейилади Тунис парламентининг баёнотида. Бу баёнотда фаластинлик араб халқининг қонуний вакили сифатида Фаластин озодлик ташкилотининг тўла-тўкис қўллаб-қувватланиши ифода этилган ва шу халқнинг кураши билан халқаро бирдамлик юзасидан кенг кампания ўтказишга қаратилган даъват баён қилинган.

(ТАСС).

МЕҲНАТНИНГ БРИГАДА УСУЛИГА — ПАРТИЯВИЙ ҒАМХЎРЛИК

«ДУМАЛОҚ СТОЛ» АТРОФИДА СУҲБАТ

> Яхши уюштирилган, самарали, таъбир жоиз бўлса, фахм-фаросат билан ишлайдиган бригада — ишчиларнинг бошқарувчилик кўникмаларини ривожлантиришнинг ҳақиқий мактабидир, ҳар қандай ижодий ташаббус учун тажриба лабораториясидир.
>
> Л. И. БРЕЖНЕВ.

МЕҲНАТНИ ташкил этишнинг бригада усули — энг самаралидир. У тобора оммалашиб ва ривожланиб, меҳнат коллективларидан мустаҳкам ўрин эгаллаяпти. Айнан шу ерда энг юксак меҳнат унумдорлигига ва юқори сифатга эришиляпти. Яхши меҳнат қилиш учун қулай маънавий вазият юзага келяпти.

Буни пойтахтдаги КПСС XXVI съездининг хўжалик механизмини янада такомиллаштириш, саноатда, қурилишда, транспортда, алоқада ишлаб чиқариш бригадалари ташкил этиш бўйича тадбирлар белгилаш зарурлиги тўғрисидаги қарорларини жанговар программа сифатида қабул қилган. Фрунзе райони меҳнат коллективлари фаолияти мисолидан ҳам кўрса бўлади. Ҳозир районда 1723 та бригада мавжуд. Шундан 433 таси хўжалик ҳисобида ишлаяпти.

Бунда бригадаларда партия группалари, партия ташкилотчилари иш тажрибаси тўплашяпти, шуларнинг одамларга таъсири кучаяпти. Бригада ишчилар билан кундалик шахсий ғоявий-сиёсий ишлар олиб бориш, уларнинг социал ва меҳнат активлигини рағбатлантириш, меҳнат ва турмуш маданиятларини ошириш маркази бўлиб қоляпти.

Бу янги, қунт билан ўрганишни ва умумлаштиришни талаб этадиган ишдир. Бригадани шакллантиришда, унинг меҳнатини, кенгаш ишини ташкил этишда талайгина чигалликлар бор, моддий-техника таъминотида, ишчиларни ўқитиш ва малакасини ошириш, иш ҳақини тақсимлашда қийинчиликлар юз беряпти.

Шу йилнинг февраль ойида бўлиб ўтган шаҳар ва район партия-хўжалик активлари меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг бригада усулини жорий этишни жадаллаштириш, уларнинг қарор топишига партия таъсирини кучайтириш бўйича комплекс тадбирлар белгилади. Икки ойга яқин вақт ўтди. Бу вақт мобайнида нималар қилишга улгурилди. Қандай қийинчилик ва нуқсонлар аниқланяпти. Партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари хўжалик раҳбарларининг куч-ғайратини қандай масалаларни ҳал этишга қаратиши лозим. Шаҳар меҳнаткашларига иқтисодий таълим бериш кенгаши, Фрунзе район партия комитети ва «Тошкент оқшоми» газетаси редакцияси ташаббуси билан Фрунзе районида «думалоқ стол» атрофида ўтказилган суҳбат ана шунга бағишланди.

Фрунзе районидаги бир қатор корхоналар ва ташкилотлар раҳбарлари, бригадирлар, партия ташкилотлари секретарлари, партия группалари ташкилотчилари, партия ташкилотчилари билан суҳбатни Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари К. П. Дудин олиб борди.

• Партиянинг иқтисодий стратегиясига мувофиқ • Ягона наряд бўйича ишловчи бригадалар миқдори ортмоқда • Коллективларда партия группалари ва партия ташкилотчиларининг ташкилотчилик ролини тинмай ошириб борайлик • Хўжалик ҳисоби ишчини билиб, омилкорликка ўргатади

Моддий ва маънавий

К. ҲАСАНОВ,
тўқимачилик комбинати 2-йигув фабрикаси бригадаси бошлиғи.

—Бизнинг бригадамиз ўтган йилнинг август ойида ташкил этилган. Мана, ҳозир меҳнатни янгича ташкил этиш натижасида нималарга эришганлигимиз ҳақида бемалол гаплашаверсак бўлади. Бригада таркиби стабиллашди, ҳозир унда 15 киши бор. Коллективда меҳнат унумдорлиги сезиларли даражада ўсди, одамлар юксак ишлаб чиқаришдан моддий жиҳатдан манфаатдор бўлиб қолишди. Маънавий омил ҳам бор. Биз билан бир участкада яна икки бригада ишлайди, ҳар кунги натижаларимиз кўрсаткичлар тахтасига ёзиб қўйилади. Агар бу кўрсаткичлар пландагидан юқори бўлса қизил қалам билан, паст бўлса қора қалам билан ёзилади.. Биз мунтазам энг яхши кўрсаткичлар учун курашамиз, йигирувчилар юксак малакага эришишига, ускуналарга хизмат кўрсатишда мастер ёрдамчиларининг чаққон бўлишларига ҳаракат қиламиз. Бригадада 10 та йигирувчи, икки мастер ёрдамчиси ва икки ёрдамчи ишчи бор. Бригада кенгаши сайланган.

Луқма: — Бригада кенгашида қандай масалалар кўрилади?

—Турли масалалар, асосан ташкилий масалалар кўрилади. Мунозарали масалаларни ҳам ҳал этамиз. Меҳнат интизоми билан шуғулланамиз, у ёки бу ишчининг меҳнат интизомини бузганлигини муҳокама қиламиз. Кенгаш бригаданинг ҳар бир ишчиси меҳнатига ҳар иш куни учун баҳо қўяди. Шу асосда ой охирида унинг меҳнатдаги иштироки коэффициенти чиқарилади.

Луқма: — ишнинг бригада методи самарадорлиги ҳақида гувоҳлик берувчи рақамларни келтира оласизми?

—Ўтган йилнинг шу даври билан солиштирганда меҳнат унумдорлиги анча ўсди, иш ҳақи 4,9 процент юксалди.

Луқма: —Сизнинг ишингиз бошқа бригадаларга, айтайлик, сизлар лента оладиган тайёрлаш бўлимига боғлиқ. Шерикларингиз ишингизга халақит берган пайтлар бўладими?

—Бўлади. Лента тамом бўлиб қолса, тайёрлаш бўлимига югургилаб қоламиз..

Луқма: тайёрловчилар билан бирга ягона «узлуксиз» бригада ташкил этишни ўйлаб кўрмадингларми? Сиз қандай ўйлайсиз? Улар билан ягона нарядга ўтиш мақсадга мувофиқми? Ишлаб чиқаришга бунинг фойдаси борми?

—Очиғини айтганда, биз бу ҳақда ўйлаб кўрмагандик. Лекин тайёрловчилар билан бирга шундай «узлуксиз» бригада ташкил этиш, эҳтимол, бизнинг ишимизни яхшилаб, меҳнат суръатимизни оширар, қисқаси, ташаббус кўрсатишга ҳаракат қиламиз.

Луқма: — Бугунги кунда бригада олдида қандай вазифа турибди?

—Участкада янги ускуна —урчиқсиз йигирув машинаси — «БД—200» ўрнатилди. Уни ишга тушириш керак. Бу машинада ишлайдиган йигирувчиларни тайёрлаш керак.

Ҳар қандай иш—фойдали

М. ЛЕХОВИЧ,
«Таштекстильмаш» заводи темирчилик-пресслаш цехи йигувчилар бригадаси бошлиғи.

—Менга меҳнатни ташкил этишнинг янгича усулига ўтишни таклиф этишганда дарҳол рози бўлдим. Бунинг сабабини ҳозир айтаман. Илгари ишнинг баҳоси ҳамма жойда ҳам бир хил эмасди. Шунинг учун ҳам паст нарҳда ҳақ тўланадиган ишларни ишчилар хоҳламайроқ бажаришарди. Эндиликда, ишчи бутун бригада ишининг провард натижаларига қараб, меҳнатдаги иштироки коэффициентини ҳисобга олиб иш ҳақи оладиган шароитда моддий жиҳатдан фойдали ва фойдасиз иш бўлмайди.

Меҳнатни ташкил этишнинг янги усулига ўтишимиз билан бригада аъзолари уюшқоқлик билан меҳнат қилиб, бир-бирларига ёрдам бера бошладилар. Бир сўз билан айтганда коллективдаги психологик «иқлим» яхшиланди. Бунинг ишга нафи катта бўлди: меҳнат унумдорлиги юксалди, буюмлар сифати яхшиланди.

Бироқ, заводимизда ва бошқа корхоналарда яхши ҳақ оладиган ишчилар тоифаси борки, улар бригадаларнинг хўжалик ҳисобига ўтиб ишлашини орқага суришга ҳаракат қилишади. Бундай кишилар мастерлар орасида ҳам бор. Янги иш мастердан фақат юқори малакагина эмас, яхши ташкилотчилик қобилиятини ҳам талаб этади, деб қўрқадилар. Ахир бригаданинг яхши ишлашини таъминлаш учун энг юксак даражадаги меҳнат интизоми бўлиши керак-да. Айтайлик, агар илгари у ёки бу иш жойида бекор туриб қолиш юз берса, фақат шу ерда ишлайдиган ишчигина моддий зарар кўрарди. Эндиликда ҳар қандай бекор туриб қолиш бутун бригада натижаларига таъсир кўрсатади. Бундан шундай хулоса келиб чиқади: янгича шароитда фақат обрўли, малакали, яхши ташкилотчилик қобилияти бўлган, партиянинг хўжалик сиёсатини биладиган одамгина бригадир бўла олиши мумкин.

Менинг бригадамда олти нафар ишчи бор. Биз тўқимачилик машиналарини йиғамиз. Биз бу машиналарга ғовлар қиламиз. Бу эса фирманинг юзи ҳисобланади.

Луқма: Бригадангиз ойлик топшириқни ўз вақтида оладими?

—Ҳамиша ҳам ўз вақтида олади дейиш қийин. Биз кўпинча навбатдаги ойнинг бошида нима қилишимизни билмаймиз.

Луқма: — Бу нормал бўлмаган ҳолдир. Унинг сабаби нима?

—Ишлаб чиқариш бўлими улгуролмайди. Шундай ҳам бўлади: биз янги ойда битта машина учун ғовни тайёрлаймиз-у, лекин ойлик топшириқни ҳали олмаган бўламиз.

Луқма: — Бригадангизнинг иши бевосита боғлиқ бўлган шерикларингиз борми? Айтайлик, қуюв цехидан йиғув цехига... Улар билан «узлуксиз» наряд бўйича ишлашга ўтишни ўйлаяпсизларми?

—Қуювчиларга келсак, биз уларга тўғридан-тўғри боғлиқ эмасмиз. Йиғув цехидаги бригада билан эса боғлиқлигимиз бор. Бу ўйлаб кўрса арзийдиган ишдир.

Коммунистларнинг муҳим иши

В. КРАВЧЕНКО,
«Таштекстильмаш» заводи партия комитети секретари.

— Корхонамиз партия ташкилоти партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг ноябрь (1981 йил) Пленуми қарорларидан, ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг Тошкентдаги тантанада сўзлаган нутқида айтилган кўрсатмалардан келиб чиқиб, ишлаб чиқаришни бошқаришни такомиллаштиришга, жумладан, меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг бригада усулини ривожлантиришга катта аҳамият беряпти. Бу масалалар партия комитетида ҳам, цех партия ташкилотларида ҳам қараб чиқиляпти.

Коммунистлар меҳнатни ташкил этишнинг бригада усули самарали ва иқтисодий жиҳатдан муҳим эканлигига ишонч ҳосил қилмоқдалар. Айнан бригада меҳнаткашларни тарбиялашнинг таъсирчан воситаси, айниқса ёшлар учун касб маҳорати мактабидир. Ишчи бу ерда фақат замонавий техниканигина эмас, балки коллективдаги янгича муносабатни ҳам ўрганади. Бу ерда коллективга доимий партиявий таъсир кўрсатиш ғоят муҳим.

Ҳозир корхонада 135 бригада бор. Уларда 112 коммунист ишлаяпти. Бироқ, бу бизни қаноатлантирмайди. Бу шунинг учун ҳамки, бригадаларда атиги 11 та партия группалари ташкил этилган.

Луқма: — Бригадаларда партия аъзоларини кўпайтириш учун нималар қилинаяпти?

—Ўтган йили биз 34 энг яхши ишчини партия аъзолигига ва аъзоликка кандидатликка қабул қилдик. Шулардан 22 нафарини бригадаларга бириктирдик.

Лекин тажриба коммунистларни бригадаларга йўллашнинг ўзи етарли эмаслигини кўрсатяпти. Уларнинг авангардлик ролини таъминлаш, коллективда ишлаб, ўзларининг ишлари ва намуналари билан одамларга партиявий таъсир кўрсатишларига эришиш лозим. Демак, партия группаларининг юксак жанговарлиги, партия комитети, партия бюролари планлари асосида фаол иш олиб боришлари зарур. Бу ишда партия группаларига ёрдам бериш, цех партия бюросининг вазифасидир.

Коллективнинг сафарбарлик кучи

С. ПАШНИН,
«Главстройиндустрия» экспериментал-механика заводи партия ташкилотчиси.

—Заводимизда барча ишчилар меҳнатни ташкил этишнинг бригада методига жалб этилган. У гўё ишлаб чиқаришнинг ўзига хос томони билан белгилангандек туйилади. Бригадалар комплекслашган, уларда слесарлар, пайвандчилар, йиғувчилар бор. Узлуксиз методдан ҳам фойдаланилади.

Шу йил февраль ойида завод партия бюроси менга муҳим топшириқ берди — партия ташкилотчиси бўлишни ишониб топширди. Нима қилишим кераклигини атрофлича тушунтиришди. Мана, ҳозир мен одамлар билан ишлаяпман: уларни партиянинг сиёсий ва хўжалик масалалари бўйича муҳим қарорлари билан таништиряпман. Тарбиявий ишлар олиб боряпман. Коллективни олдинда турган муҳим ишлаб чиқариш вазифаларини бажаришга жалб этишга кўмаклашаяпман. Ишчилар билан суҳбатлашиш учун одатда тушлик вақтидан фойдаланаман.

Луқма: — Ишчилар Сизга саволлар билан маслаҳатлар сўраб тез-тез мурожаат қилишадими?

—Ҳа, менинг фикримча агар сиёсий ташкилотчи яхши ишлаб чиқариш ва сиёсий тайёргарликка эга бўлса, унинг коллективда ҳурмати бўлса, фикрларига ҳамиша қулоқ солишади. У билан суҳбатлашишдан эринишмайди.

Луқма: — Заводда Сиздан бошқа ҳам партия ташкилотчилари борми?

—Яна икки нафари бор. Албатта, бу кам. Чунки бригадалар миқдори 18 та. Ҳамма жойда ҳам коммунистлар бор, деб бўлмайди.

Луқма: — Сизнинг иш планингиз борми?

—Ҳозирча йўқ, партия бюроси билан мунтазам алоқада ишлаймиз, у фаолиятимизни йўналтириб туради. Агар энг яхши партия ташкилотларининг тажрибалари умумлаштирилиб, кенг ёйилса яхши бўларди. Партия бюроси сиёсий-тарбиявий ишларни яхши планлаштиришимизга ёрдам беришини истардик.

Истиқболни кўзлаб

К. КАЗАКОВА,
«Таштекстильмаш» заводи темирчилик-пресслаш цехи партия группаси ташкилотчиси.

—Мен икки бригададаги партия группасига раҳбарлик қиламан. Коллективда одамлар билан тарбиявий иш олиб бораман. Уларга шу кунги вазифаларини тушунтираман, ишлаб чиқаришни ривожлантириш истиқболларига тўхталаман. Қийинчиликлар эса оз эмас. Улар таъминот бўлимининг бир маромда, тезкорлик билан ишламаслиги билан боғлиқ. Масалан, ой мобайнида цех ростлаш машиналари учун 1,5 миллиметрли деталларни олмади, кейин бой берилган вақтни штурмчилик билан қоплашга тўғри келди. Оператив планлаштириш йўқлиги сабабли эртага нима қилишимизни билмаймиз. Ускуналарнинг эскиб қолганлиги юксак натижаларга эришишимизга ҳалақит беряпти. Бизда энг муҳими одамлар билан ишлашдир.

Луқма: — Янги шароитда прогулчилар, бракчилар, ичкиликбозлар ўзларини қандай тутишяпти? Ишлашяптими ёки жуфтакни ростлашдими?

—Бригадада қолганлари тузалиб қолишди, айримлари бўшаб кетишди. Ҳамма бошқача ишлайдиган бўлиб қолди. Бир мисол келтираман. Бир инсофсиз ишчи иккинчи сменада жонини қойитмай ишлашда давом этди. Илгари бунга тоқат қилиш мумкин эди. Ҳозир эса меҳнатдаги иштироки коэффициентида унга энг паст кўрсаткич — 0,7 қўйилди. Бу демак, у энг кам иш ҳақи олади. Бир-икки шундай бўлгандан кейин у ўзининг меҳнатга муносабатини ўзгартирди.

Луқма: — Сизнинг партия группангиз ишчиларнинг малакасини ошириш бўйича қандай ишларни амалга ошираяпти?

— Ҳозирча бу борада, очиғи, ҳеч қандай тадбир белгилаганимиз йўқ. Бугунги «думалоқ стол» атрофидаги учрашув ишнинг бригада методи ҳақидаги билимимиз, тасаввуримизни бойитди. Бизнинг партия группамиз энди ишчиларнинг маҳоратини оширишга алоҳида эътибор беради.

Қатъий ҳисобда

В. ГАУФЛЕР,
«Промстройкомплект» бирлашмаси бош директори.

—Бирлашмамизга 13 та саноат корхонаси қарайди. Улар мингдан ортиқ қурилиш объектини қурилиш материаллари билан таъминлайди. Очиғини айтаман: ҳозирча биз барча ишлаб чиқариш звеноларининг қурувчилар билан аниқ ҳамжиҳатлигига эришолмадик. Лекин 1975 йил билан солиштирганда анча ўзгаришлар бўлди. Илгари планлаштириш ҳар бир завод бўйича алоҳида бўларди, ҳозир бутун бирлашма бўйича бўляпти.

Меҳнатни ташкил этишнинг бригада усули яхши самара беряпти. У коллективда яхши қарор топаяпти. Бугунги кунда бу усулга 2 минг ишчи жалб этилган. Ишларнинг миқдори бўйича бригадалар йирик — бутун бир сменани ташкил этади. Улар бригада пудрати бўйича ишлашади.

Меҳнатни ташкил этишнинг бу замонавий ва илғор формаси ишлаб чиқаришда интизомни мустаҳкамлаш, ишчиларнинг меҳнат унумдорлигини ошириш имконини берди.

Бригадада қатъий ҳисоб-китоб йўлга қўйилган. Шундай қилиб ишчилар ўз хўжаликларини бошқаришга жалб этилди. Бу ғоят муҳимдир. Чунки яхши ташкил этилган, аъло ишловчи бригада бошқарув кўникмаларини ривожлантиришнинг чинакам мактабидир.

«Главташкентстрой»нинг транспорт бошқармаси билан мана шундай принципда биз мусобақа ташкил этиш ниятидамиз. Транспортчилар бизнинг технологиямиз бўйича ишлашади, шунинг учун ҳам улар билан «узлуксиз» пудрат бўйича Низомни ишлаб чиқишни ўйлаяпмиз.

Структурага эътибор

П. САВЧУК,
1-пардозлаш трести бригадири.

—Бизнинг хўжалик ҳисобидаги бригадамиз катта — 50 кишидан иборат. Бундай коллективни бошқариш осон эмас. Партиянинг ишлаб чиқаришни бошқаришнинг хўжалик механизмини такомиллаштириш бўйича қарорларини амалга ошира бориб, тўртта звено туздик. Бошқарув осонлашди. Меҳнатни ташкил этишнинг системаси ҳам такомиллашди. Ҳар бир бўлинмада ўз звено бошлиғи бор. Одамлар объектларга звено-звено бўлиб боришади.

Хўжалик ҳисобига ўтганимизга тўрт йил бўлди. Бу демак, ҳар бир килограмм бўёқ, шпаклёвка ва бошқа қимматли материаллар ҳисоб-китобда бўлади. Маблағларни тежаб, омилкорлик билан сарфлай бошладик. Моддий бойликларга хўжалик кўзи билан қараш пайдо бўлди. Бригаданинг моддий фонди қарор топди.

Етилган муҳим масалаларни биргалашиб ҳал этамиз. Натижада меҳнатни ташкил этишни такомиллаштириш бўйича талайгина қимматли таклифлар айтилди. Меҳнат унумдорлиги ўсди. Шуниси кўнгиллики, бригада структурасини шакллантириш, иш тақсимоти ва ижрони назорат қилиш тажрибамиз трестнинг бошқа бўлинмаларида бригадалар ташкил этишда фойдаланилди.

Мана, яна бир диққатга сазовор томони: бригада методи янги меҳнат муваффақиятлари тўлқинини юзага келтирди — объектларда иш анча яхшиланди.

Лекин ҳамма нарса ҳам режалаштирилгандай амалга оширилаяпти, деб бўлмайди. Ҳозир Радио уйини пардоздан чиқаришда ишлаяпмиз. Фойдаланишга топширишга саноқлик кунлар қолди, бизни эса бошқа объектга ташлашаяпти. Бу суръатга таъсир кўрсатади.

Мана, мен ҳозирги суҳбатда бригада усулида ишлашнинг, коммунистлардан бирига бригадада партия ташкилотчилигини топширишнинг афзалликларини эшитдим. Бу яхши гап. Бизда ҳам ҳар бир звенога партия ташкилотчиси юборилса яхши бўларди. Бу қуйи бўлинмаларда партиявий-сиёсий ва тарбиявий ишларни анча яхшилаш имконини берарди.

Бригадир обрўли шахс

М. СЕСЮНИНА,
абразив комбинати партия комитетининг секретари.

—Ишнинг бригада методи кун сайин янги марраларни эгаллаяпти. Унинг афзаллиги катта. Бу юқори даражада ташкил этилган меҳнат, интизом демакдир. Бироқ, мен учун, корхона партия ташкилоти секретари сифатида бригадани тузиш жараёни мураккаб туйилади. Бу ерда гап коллективни номигагина бригада деб аташ ҳақида бормаяпти-да. Унинг мустаҳкам заминини яратиш лозим. Бу эса ташкилотчилик қобилияти бўлган бригадирнинг шахси, обрўсидир. Бу партия группаларининг таъсирчанлиги, жанговарлиги, демакдир.

Ҳозирги пайтда партия ташкилотлари партия группалари ташкил этиш мумкин бўлмаган бригадаларга партия группалари ташкилотчиларини юборяпти. Бу иш эндигина йўлга қўйиляпти. Шу боисдан биз юқори партия ташкилотларидан кўпроқ амалий маслаҳатлар ва тавсиялар олишни истардик. Ҳозир комбинатда 30 бригада меҳнатни ташкил этишнинг янгича усулига ўтиб ишлаяпти. Учта партия группаси бор. Ностандарт ускуналар участкасидаги Ленин ордени кавалери Николай Иванович Сергеев бош бўлган бригадаси аъло даражада ишлаяпти. Бу бригаданинг тажрибасини ўрганса ва ёйса арзийди.

Бироқ, бригадалар тузиш ва уларнинг ишини йўлга қўйишда қийинчиликлар бор ва мавжуд бўлиб қоляпти. Бу методнинг душманлари ҳам бор. Масалан, эльборни синтезлаш цехидаги тайёрлаш участкасида КПСС аъзолигига кандидат ўртоқ Колесников иш ҳақи йўқолишидан қўрқиб, янги методга қарши чиқди. Кейин у бригадага аъзо бўлди, лекин ўзини ёмон тутди: бригадага ишга келиб, ҳеч нарса қилмай юраверди. Шундан кейин бригада малакали ишчи бўлишига қарамасдан, ундан воз кечди. Коммунистлар эса ўртоқ Колесниковни партияга қабул қилмадилар. Қисқаси, партия ташкилоти шуғулланиши лозим бўлган масалалар кўп.

Мақсадимиз муштарак

А. БАГИРЯН,
2502-автоколонна ҳайдовчилари бригадаси бошлиғи.

—Автоколоннамизда бешта бригада бор. Улар Тошкент юк-товар станцияси ва бошқа буюртмачилар билан шартнома асосида ишлашади. Лекин, очиғини айтганда, бу шартномалардан фойда кам. Бунга сабаб Тошкент юк-товар станциясида меҳнатни ташкил этиш даражаси пастлигидадир. Бу ерда ҳар бир ишчи ўзича ишлайди, фақат ўзининг тор «жараёнини» билади. Умумий хўжалик манфаатлари билан унинг иши йўқ. «Узлуксиз» пудрат бу ерда катта фойда келтирган бўлур эди. Темир йўл партия ташкилоти раҳбарлари мана шу ҳақда ўйлаб кўришлари керак.

Юк-товар станциясида баъзан тартибсизлик авжига чиқади. Машиналаримиз юк ортиш-тушириш пайтида соатлаб туриб қолади.

Эрталаб юк-товар станцияси ҳовлисига туташ бўлган Куйбишев шоссесига транспорт воситалари тиқилиб кетади.

Оқибатда шундай бўляптики, автоколонна коллективи меҳнатнинг илғор методи бўлган бригада пудратини жорий этишга ҳаракат қилади, темир йўлдаги иш шароити эса бизнинг бу борадаги интилишларимизни йўққа чиқаради.

Биз темирйўлчилар билан «узлуксиз» нарядда ишлаш тарафдоримиз. Ахир, бизнинг мақсадимиз муштарак партия ва ҳукуматимизнинг халқ хўжалик юкларини ташиш бўйича қарорларини бажаришдан иборат-ку.

„ДУМАЛОҚ СТОЛ» атрофидаги долзарб мавзудаги суҳбат тугади. Шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари К. П. Дудин унга якун ясаб, корхона ва ташкилотларнинг бригадирлари, раҳбарлари, партия йўлбошчиларнинг юксак фаолликларини таъкидлади. Бригада ишнинг шакл ва методлари, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва сифатини янада ошириш, ташкилий ва сиёсий ишларни яхшилаш учун курашдаги тўпланган тажриба, мавжуд қийинчиликлар ва нуқсонлар ҳақида яхши фикр айрибошланди.

Бу ғоят муҳимдир. Фақат икки йил мобайнида Фрунзе районида бригадалар миқдори 1,2 баравар ўсди: Ҳозир унда 17,3 минг одам бор. Булар билан район корхоналарида тайёрланаётган барча саноат маҳсулотининг 63 проценти ишлаб чиқарилади. Фақат саноат корхоналарининг ўзида 1470 бригада мавжуд. Бу ерда 525 бригада комплекс бригадалардир. Уларда энг яхши меҳнат унумдорлигига эришилади.

Ишнинг коллектив методи, ягона нарядда ишлаш, меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлаш характерини ўзгартириб, ҳар бир кишининг ишнинг умумий натижаларидан манфаатдорлигини оширади, кишида онгли интизомни, моддий воситалардан фойдаланишга хўжалик муносабатини тарбиялайди, оз маблағ ва куч сарфлаб, юксак пировард натижаларга эришиш имконини беради.

Шерик ишлаб чиқаришларда ҳаракат қилувчи «узлуксиз» бригадалар ташкил этишда энг юксак самарадорликка эришиляпти. Булар ягона технологик занжир бўйича боғланган коллективлардир. Улар ўртасида меҳнатда ўзаро ёрдамлашиш бўйича шартнома тузилиши бир маромда, сифатли, уюшқоқлик билан ишлаш имконини бериб, юксак пировард натижаларга олиб келяпти.

Учрашув қатнашчилари таъкидлаб ўтганидек, бригадалар ташкил этилиши билан барча ташкилий, ғоявий-сиёсий ишлар бригадаларга кўчади. Бу ерда коммунистлар, партия группаси ташкилотчилари ва партия ташкилотчилари коллективининг етакчи кучи бўлади. Улар бригаданинг сиёсий ядроси сифатида коллективда иш олиб боришади, сиёсат ва иқтисод ҳақидаги катта тушунчалар амалда намоён бўлаётган, одамларда биринчи навбатда ғоявий позициялар, меҳнатга ҳалол муносабат, юксак инсоний фазилатлар тарбияланаётган жойдан ҳаракат қилишади..

Тажриба шуни кўрсатяптики, партия группалари қуйи ишлаб чиқариш звеноларида маънавий-сиёсий иқлимнинг шаклланишига актив кўмаклашадилар. Мусобақага конкретлилик ва таъсирчанлик бахш этиб, бошланғич партия ташкилотларига меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг бригада усулини кенг ёйишда ёрдам берадилар.

Мана шунинг учун ҳам партия ташкилотлари ҳар бир бригада ўз партия группаси бўлишига ҳаракат қилади.

Лекин суҳбатдан шу нарса маълум бўлдики, бу иш ҳамма жойда ҳам амалга оширилмаётган экан. Жумладан, районда мавжуд бўлган 1723 бригададан 107 тасида партия группалари бор.

Бригадаларда партия, комсомол, касаба союз группаларини тузиш керак. Партия группалари ташкил этилмаган бригадаларга энг обрўли партия аъзоларидан партия ташкилотчилари тайёрлаш лозим. Агар бригадада биронта ҳам коммунист бўлмаса, цех партия ташкилоти қарори билан бригадада партия ташкилотчилиги вазифасини қўшни участкадаги коммунист бажариши мумкин. Бу ишнинг янги формасидир. У диққат билан ўрганишни ва кенг ёйишни тақозо этади. Чунки партия таъсири ўтказишни, бригадада партия аъзолари активлигини оширишнинг самарали воситасидир. Шу нарса муҳимки, айниқса биринчи босқичда партия ташкилотчисига ҳаракат планини тузишда ёрдам бериш, ишнинг кўзини билишда, коллектив билан самарали ва амалий алоқани йўлга қўйишда кўмаклашиш лозим.

Шундай қилиб, меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг бригада усули коллективларга манзур бўляпти ва тобора ёйилиб бормоқда. Гоҳида етарли тажриба бўлмаслигига нуқсонлар бўлишига қарамасдан партия группалари ва ташкилотчилари коллективнинг ишига катта таъсир кўрсатишяпти. Улар ғоявий ва амалий жиҳатдан тобланишяпти. Хўжаликнинг энг самарали звеноси — бригадада ишлаш тажрибасини тўплашаяпти.

* * *

«Думалоқ стол» атрофидаги суҳбатни журналистлар В. Лапина ва М. Савельев ёзиб олдилар.

СУРАТЛАРДА: «Амалий учрашувлар» столи атрофида.

А. Данчевский фотоси.

Адабиёт ва Санъат

• Меросимиз хазинасидан

ХАЛҚ ДОНИШМАНДЛИГИ

Бир суҳбатда Самарқанд область Қўшработ районидаги Қоракиса қишлоғида яшовчи Юсуф бахши Саримсоқов: «Илгарилари чалдирмоқ деган ўйин бўларди, ҳозир уни ҳеч ким билмайди, ўйнамайди, —деб қолди. — Чалдирмоқни кўпчилик ўйнар эди. Икки киши ўйнаса ҳам бўлади. Ўйин аввалида шарт белгилаб олинади. Шундан кейин, ўзаро келишувга кўра рақиблардан бири чалдирмоқ қуяди, иккинчиси уни ечади. Масалан, ўйнайдиганлардан бири рақибига шундай чалдирмоқ қўйди дейлик: «Бир йигит отига бир қизни мингаштириб келаётган экан. Олдидан бир тўп чиллак ўйнаётган болалар чиқибди. Шунда болалардан бири шерикларига: «Қаранглар, ҳов анов йигит бировнинг қизини олиб қочиб кетаётибди», дебди. Шунда отга мингашган қиз ўша болага шундай жавоб қилибди:

Жонимнинг жононаси,
Бошимнинг парвонаси,
Бу йигитнинг онаси
Менинг онам қайнонаси.

Болаларнинг ҳаммаси ўйлаб қолишибди. Қани, сен еч-чи, йигит қизнинг кими бўлади?»

Рақиб маълум муддат ичида жавоб топиши керак. Айтайлик, у йигит қизнинг амакиси эканлигини топди. Шундан кейин шарт бажарилади. Энди жавоб берган чалдирмоқ қуяди ва ўйин шу тартибда давом этаверади».

Назаримизда, Юсуф бахши фольклоршунослигимиз диққат марказидан четда қолиб келаётган бир жанрнинг терминини айтгандек бўлди. Шунинг учун ўша суҳбатдан кейин чалдирмоқ тўғрисида етарли маълумот олиш мақсадида бир қанча тўпламлар, илмий китобларни кўриб чиқдик. Уларда «чалдирмоқ» терминини учратмадик. Лекин тадқиқотчиларимиз Юсуф бахши чалдирмоқ деб атаган намуналарни топишмоқлар таркибига қўшган эканлар.

Дарҳақиқат, бир қараганда чалдирмоқ — муайян фикр, нарса ва ҳодиса ёки маълум рақамнинг чалғитиб айтилиши. Тингловчи уни ечиши керак. Бу эса чалдирмоқни топишмоққа яқинлаштиради. Бироқ кейинги изланишларимиз шуни кўрсатдики, чалдирмоқнинг табиий яшаш жараёни, етакчи хусусиятлари, таркиби топишмоқдан кескин фарқ қилади. Чунончи, бу фарқ, энг аввало, чалдирмоқнинг ўйин таркибида келишида кўринади. Ваҳоланки, топишмоқ ўйин билан боғлиқ эмас, иккинчидан, чалдирмоқда юқоридаги мисолдан ҳам кўриниб турибдики, чалғитиб айтилаётган фикрни тақозо этадиган вазият тўлиқ тушунтириб берилади, персонажлар ўзаро савол-жавоб қиладилар. Топишмоққа эса бу хусусиятлар хос эмас. Чалдирмоқ асосини ташкил этган мазмун — чалғитиб айтилган фикр ёки воқеа-ҳодиса мантиқ йўли билан — худди математик масалалардек ечилади. Топишмоққа хос образлиликни чалдирмоқда учратмаймиз. Масалан, қуйидаги чалдирмоқ билан танишайлик:

«Йигит-қиз бир-бирларини яхши кўришар экан. Баъзида ота-оналаридан бекитиқча учрашиб туришар экан. Бир кун йигит қизнинг олдига, учрашувга айтиб келиш учун, синглисини жўнатиб, ўзи белгиланган жойга кетибди. Нимагадир қиз чиқмабди. Йигит қайтиб келиб, синглисидан бунинг сабабини сўраса, синглиси:

Бордим —йўқ экан,
Айтдим — келади.
Келмаса эди,
Келарди.
Кепти,
Келмапти-да, —

деди.

Синглиси нима деди? Еч!

— Қизнинг уйига бордим. Уйида ўзидан бошқа ҳеч ким йўқ экан. Айтдим, «Ота-онам келиб қолмаса, чиқаман», деди. Ота-онаси келибди-да, шунга чиқмаган».

Кўриниб турибдики, бу ерда яширин фикр топишмоқдаги каби турли қиёслар орқали ифодаланмаётибди, чалғитиб айтилаётибди, холос...

Хуллас, чалдирмоқ — маълум бадиий текст асосига қурилган халқ ўйинидир. Чалдирмоқ бадиий текстида маълум вазият, ҳолат тушунтирилади, унда қатнашувчи персонажларнинг ўзаро савол-жавоблари берилади. Бу савол-жавобларда муайян фикр, нарса ва ҳодиса, маълум рақам ёки миқдорлар чалғитиб айтилган бўлиб, жавоб берувчи ана шу нарсаларни аниқлаб айтиб бериши талаб қилинади.

Чалдирмоқ болаларни аниқ фикрлашга, атроф-муҳитни синчковлик билан англашга, ҳозиржавобликка ўргатади. Чалдирмоқ терминининг ўзиёқ уларнинг топишмоқлардан фарқли фольклор жанри эканлигини кўрсатиб турибди. Бу термин «чалдир» (адаштир, чалғит маъноларида) феълига «моқ» қўшимчаси бирикуви орқали ясалган. Худди «топишмоқ» каби.

Чалдирмоқ қорақалпоқ халқ фольклорида ҳам мавжуд. Фольклоршунос Нажип Довқараев қорақалпоқ топишмоқлари ҳақида ёзар экан, икки чалдирмоқни мисол тариқасида келтиради. Шуниси диққатга сазоворки, ҳар иккала чалдирмоқ Самарқанд область Қўшработ райони аҳолиси ўртасида ҳам ижро этилади.

Улардан бирини мисол келтирайлик:

«Бир ғоз учиб келиб, қирда ўтирган ғозларга:

— Ассалому а л а й кум, юз ғоз,— дебди.

Ўтирган ғозлар:

— Йўқ, биз юзта эмасмиз. Юзта бўлишимиз учун, бизларга тағин шунча, яна шунинг ярмича, кейин унинг ярмига яна сен қўшилсанг, юзта бўламиз, — дебди.

Ерда ўтирган ғозлар қанча?

Ўз-ўзидан кўриниб турибдики, бу — чалдирмоқнинг энг гўзал намуналаридан биридир.

ТошДУ филология факультетининг 1 курс студенти афғонистонлик Азизулло Абдушукур ўғли чалдирмоқ ўйин сифатида Афғонистон ўзбеклари ўртасида ҳам мавжудлигини айтди.

Шуни ҳам таъкидлаш мумкинки, чалдирмоқ баъзи ўринларда эртак, афсона ва нақллар таркибида ҳам учрайди, ўз жанр хусусиятларини йўқотади ва соф эстетик функция бажаради. Чалдирмоқни қуйиш, ечимини топиш бевосита ана шу асарлардаги образлар зиммасига тушади.

«Подшо билан донишманд чол» эртагини олиб қарайлик:

Қишнинг куни вазири билан овга чиққан подшо балиқ овлаётган чолга дуч келиб: «Ҳа, ота, тўртни учга урмаганмид и н г и з, қишда балиқ овлаб қолибсиз?», деб сўрайди. Чол: «Тўртни учга уришга урдим-а, ўттиз икки қўймади-да», деб жавоб беради. Кейин подшо: «Бир ғоз юбораман, патини юла оласизми?», деб сўрайди. Чол: «Айтганингиздан зиёда қиламан», дейди.

Подшо бу савол-жавобнинг мазмунини вазиридан сўрайди. Вазир лол қолади ва подшонинг ғазабидан қўрқиб, катта давлат эвазига чолдан сирли саволнинг жавобини сўраб олади. «Ҳурматли вазирим, подшонинг тўртни учга урмабмидингиз, дегани йилда тўрт фасл бор, шунинг уч фаслида, яъни баҳор, ёз, кузда яхшилаб меҳнат қилиб, қишда еб ётсангиз бўлмасмиди, дегани. Менинг ўттиз икки қўймади, деганим эса, уч фаслда топганларимни ўттиз икки тиш еб битирди деганим бўлади. Биз гаплашаётганда сиз ҳайрон бўлиб қолдингиз. Подшо буни дарров сезди ва сизга ишора қилиб: «Бир ғоз юбораман, патини юла оласизми?», деб мендан сўради. Мен: «Айтганингиздан зиёда қилиб юламан», дедим. Ўша ғоз сиз эдингиз. Мана, менинг олдимга келдингиз ва бу сир эвазига мол-дунёингизни бердингиз», дейди чол.

Бу типдаги асарларни чалдирмоқли эртаклар, чалдирмоқли нақллар деб номлаш мумкин.

Бинобарин, фольклорда ҳеч бир жанр изсиз йўқолиб кетмайди, унинг муайян хусусиятлари бошқа жанрларда ўз аксини қолдиради. Чалдирмоқларнинг эртак ва нақллар таркибида келиши бу фикрни тасдиқлайди.

Ш. ТУРДИМОВ.

ЯНГИ ЛЕКТОРИЙ

Музей илмий ходимлари дам олиш кунлари ўқилишга мўлжалланган «XX аср санъати усталари» циклида янги лекторий тайёрлашди.

Лекторий америкалик Рокуэлл Кент, бельгиялик Франс Мазерель, Ҳиндистонда ижод қилган йирик рус рассоми Николай Рерих, рус ҳайкалтароши С. Т. Коненков ва италиялик Ренато Гуттузо каби рассомлар ижодларидан ташкил топган.

Лекциялардан сўнг санъатга бағишланган ҳужжатли кинофильмлар намойиш этиш мўлжалланган.

М. АҲМЕДОВ.

Олтин бешик

(«МАВЖЛАР КАФТИДА» ТУРКУМИДАН)

Стамбулдаги Тўпқопи миллий музейида турк султонларининг бир неча сулоласи аллаланган олтин бешик сақланмоқда.

Оломон ҳайратда кўз олмас ундан
«—Ёпирай! Офтобда ёнишини кўр!»
«—Бошдан-оёққача қуйма олтиндан!»
«—Бу олтин бешикда олмос тафаккур
Инсонлар ётгандир...» Ҳатто олмай тин
Боқади одамлар унга мафтун, ром...
Шошманг, биродарлар! Берсангиз изн
Шу баҳсни энди мен эттирай давом!
Бу бешик олтиндан қуйилгани ҳақ,
Ҳақдир офтобда ял-ял ёнгани.
Аммо тарих унда кўрибди қай вақт
Олмос тафаккурлар аллаланганин?
Ундан тебранмиш на соҳиби илм,
Ва на замонидан минг йил ўзганлар.
Унда тебрангандир чиқмасдан тили
Митти қўлларини тожга чўзганлар...
Унда тебранди не султонбаччалар,
Шодон қиқирлашиб, сиҳатлик — аъло!
Аммо авайланса ҳамки қанчалар
Барчаси бир дардга эди мубтало!
«Олтин!» деб ҳар бирин кўзлари ёнди,
«Олтин!» — шу васваса гувлар мияда.
Уларга шу иллат абад юққанди
Тебраниб турган шу олтин уяда!
Шу туғён, шу нотинч ҳирс алангаси
Қўлларига тутди қилич-қалқонни.
Бизга оллоҳ берган луқма деб, босиб
Ётди, юнон, эрон ҳамда Болқонни...
Тушиб шу бешикдан Султон Боязит
Жумлан — жаҳонга солди мағрур жар:
«Шоҳлар, шоҳлигингни тамоман унут,
Барчанг тиз чўкурсан истасам агар!»
Хўш, сўнгра не бўлди? «Кесилсин тилим» —
Оҳ урди Боязит терс бўлиб эсн.
Ҳа, юз йил қақшатди султонлар белин
Оқсоқ Темурлангнинг битта тепкиси...[1]
...Бешик тўхтамасдан тебранар, унда
Бўлғуси султонлар ётар талтайиб.
Аллалар баҳс этар дурдан, олтиндан,
Идроку туйғуни этарок маиб!
Ҳей, сен олтин бешик! Хунхордан бошқа
Кимни тебратдилар сенда аллалаб?
Жавоб бер, айланган бўлсанг-да тошга:
Сени ясамоқдан шумиди матлаб?!
Султонбаччалар-ку олтин тувагинг
Хўл қилиб туришга бўлса-да ҳадди,
Қирчин ёшга етиб, улар ушбу кенг
Жаҳоннинг чоракам ярмин бўлғади...
Сукут сақлаяпсан... Алғов-далғовлар
Кифтингдан босдими бўлиб зилдай юк?
Майли, сукут ичра ял-ял ён, товлан,
Тош қотиб, тебранмай турганинг тузук!

Сфинкс монологи

Кўринг, кўриб қўйинг мени, сайёҳлар,
Хоҳланг яқинимдан, хоҳланг-наридан.
Мен чиқдим тушсин деб миллион нигоҳлар
Роса беш минг йиллик тарих қаъридан!
Боқинг, чеҳрангизга ўхшайди чеҳрам,
Келбатимда эса шернинг сурати.
Бу демак, абадул-абад мужассам
Менда инсон ақли, шерлар қудрати!
Кўринг, кўриб қўйинг: қўҳна заминда
Эллар аро эмас, қитъалар аро —
Тағин бир маъбуда топилса мендай,
Тўкилай! Бўлсин шу юзларим қаро!
Тош қотиб турурмен гарчанд, безабон,
Гарчанд бебаҳрамен ҳаёт тотидан,
Аммо минг йиллардан сўзлагум шодон
Ҳам бобокалонлар камолотидан!
Оврупо йиртқичлар билан қилиб жанг
Ов овлаб юрганда қўлида тошлар,
Мени бунёд этди тошга бериб ранг
Мисрлик жўнгина ҳайкалтарошлар!
Беш минг йил муқаддам ўшал сангтарош
Менинг тош танамга берар экан зеб,
Балки рақам чеккан: «Сен— тимсоли дош,
Инсон закосидай абадият!» — деб.
Жаҳонни титратган Искандар, ҳатто
Цезарь, Наполеон алатмиш хунхор,
«Менга ҳам мангулик эт дея ато
Пойларим остида ўтинган зор-зор!
Хўш, қачон мангулик қилинмиш совға?
Даврлар ҳукми бор, вақтлар мезони!
Фотиҳлар бўлса-да қанча серғовға
Кўммиш изларини давр тўзони...
Мен эса турибман, очиқ кўзларим
Неча минг йилларнинг жонли гувоҳи.
Бўғзимга келар гоҳ оташ сўзларим,
Тош қалбим туғёнга келади гоҳи...
Минг йиллар муқаддам сўқа, эҳтимол,
Ноёб матоҳ, эди, буюк қашфиёт!
Хўш, араб деҳқони ҳамон қадди дол
Не учун у билан ер тирнар, ҳайҳот!?
Не-не замонларки гувлаб, айқириб,
Пойимда Нил оқар! Дарёи азим!
«Саҳрога сув барсам битайин қуриб,
Терс оқай!» — дея у ичганми қасам?!
Гарчанд пойимдаги замин забт этди
Илк бора жаҳонда заковат қўшкин,
Аммо, кўз ўнгимда юз тубан кетди...
Қисмати мажҳулдир, руҳи-чи тушкин!..
Учқур қанотидан бўлдими жудо?
Жўшқин илҳомлари қолдими сўниб?
Замондан беш минг йил ўзса-да ҳатто,
Беш минг йил ўрнида турар депсиниб!..
Депсиниш рақсига тушишар ҳамон
Кўҳна бу заминнинг ҳукмдорлари.
Ёки ўзгардими томирдаги қон?
Ғурурлари қани, қани орлари?
Боқинг, эй, сайёҳлар! Ёшин тортган тиғ
Хира қилолмади чеҳрамни мутлоқ.
Фақат бурнин остин кўргувчи, биқиқ
Аъёнлар солмаса бас, юзимга доғ...
Мен-ку ўтиб келдим замонлар оша,
Ортмоқлаб заковат, идрок юкини,
Бу юртнинг бу кунин қилинг тамоша
Бугуни қани, хўш? Қани бугуни?!
Топа билмадингиз чоғи.: Юзимга
Ёғилар истеҳзо аралаш кулги,
На чора, боқинглар яна ўзимга:
Ахир, мен бу юртнинг ягона мулки...

Охунжон ҲАКИМОВ,

1. Амир Темур Анқара яқинидаги жангда Султон Боязит қўшинларини тор-мор келтириб, унинг ўзини асир олгани ҳамда темир қафасга қулфлаб қўйганига ишора.

Жеймс КЕРВУД.

ШИМОЛ ДАЙДИЛАРИ

(ҚИССАДАН ПАРЧА)

Американинг таниқли, прогрессив ёзувчиси Жеймс Кервуднинг қиссаларида она табиатнинг ўзига хос гўзаллиги, ҳайвонлар дунёсининг ранг-баранг воқеалари ҳарорат билан ҳикоя қилинади. Унинг «Шимол дайдилари» деб номланган қиссасида ҳам одамлар билан табиат орасидаги инсоний муносабатлар қизиқарли ҳикоя қилинган.

Қуйида ана шу қиссадан парча ўқийсиз.

Жажжигина қора айиқча Нева ўзи яшаши лозим бўлган бу беҳиҳоя гўзал оламни илк бор март ойининг сўнгги кунларида кўришга муяссар бўлди. Нузак ёшини яшаб, ошини ошаб, анча кексайиб қолган, бир пайтлар ярақлаб турадиган паҳмоқ жунлари тўкилиб битган, ранглари сўлғин. Яна бунинг устига қиш кириши билан Нузакнинг бод касали хуруж қилиб, авжига чиқар, тинчини бермас эди. Нузак осойишни — узоқ ухлашни жони-дилидан ҳам яхши кўради. Лекин ҳаёт барибир ҳаёт экан-да.

Бу йил Нузак учун оғир келди. Қарилиги, бод касали ва Неевани туғаман деб роса ҳолдан тойганлиги учунми, энди одатдагидек уч ой эмас, балки роса тўрт ой ухлаб олди. Нузак кўз қорачиғи, азиз дилбанди Неевани ўз уясидан бу ёруғ оламга етаклаб чиққанида фарзанди нари-бериси билан икки ойдан ошган эди.

Нузакнинг уяси ён-атрофи майда тошлар билан қопланган баланд тепанинг тагига жойлашган. Неева ҳам биринчи бор онаси билан ана шу тепаликка чиқди. Онасини-ку билмайди, аммо Нееванинг кўзлари чарақлаб турган қуёш нурларидан қамашди, ҳатто кўз олди тиниб ҳам кетди. Қоп-қоронғи уядан ёруғ оламга чиқиш осон эмас-да, ахир! У анча пайтга қадар ҳеч нимани кўрмади. Тўғри, Неева болалик туйғуси билан аллақандай ҳидларни сезди, аллақандай нарсалар борлигини пайқади. Неева аллақандай гўзаллик қаршисида бир оз лол қолди. Чарақлаб турган офтоб нурлари ва эсаётган шабада уни ўзига келтирди. Неева теварак-атрофга разм солди, уфққа қадар туташиб кетган қирлар, бепоён далалар, унинг учун ҳали нотаниш бўлган аллақандай нарсалар кўз олдида намоён бўлди. Муздек шабада, офтоб нурлари Нузакни ҳам сал-пал довдиратиб қўйди. Ҳаётнинг баланд-пастини биладиган Нузакни теварак-атрофнинг айрим гўзаллиги эмас, балки болажонининг ҳайратланиши қизиқтирди. Она-бола баланд тепадан туриб, пастда ястаниб ётган кенг ва бепоён ўлкани ўзгача ҳайрат билан томоша қилишар эди: икки ҳафтадан буён эрта баҳор нафаси ғарбдан шарққа — Жексон тоғ тизмаларидан Шаматтава дарёсигача ва жанубдан шимолга Гота кўлидан Черчилл дарёсигача чўзилган гўзал шимол ўлкасида мўъжизалар бунёд қиларди.

Бу ўлка ҳозир ҳам ўзгача ясанган эди. Олисдан қараган кишига бепоён Куёш денгизга ўхшаб кўринар ва фақат у ер-бу ерда ҳам қиш бўронлари суриб ташлаган баланд қор уюмларининг қолдиқлари оқариб кўринарди. Қор уюмларининг учи кенг воҳа устида ўзгача равишда тик кўтарилиб турарди. Қаерга қараманг кишининг кўз ўнгида қоп-қора ўрмон минтақалари чўзилиб ётар, ҳали музи эриб улгурмаган кўллар мавжланар, дарё, ариқлар ярақлаб кўринар ва яйловлар ям-яшил бўла бошлаган, улар устида эса она ернинг хушбўй ҳиди тараларди. Қора она айиқ Нузак бу тўйинчилик ва мўл-кўл емишдан дарак берувчи, бардамлик бахш этувчи исларни очкўзларча ютоқиб ҳидларди. Пастда, водийда эса ҳаёт қайнарди. Терак куртаклари тўлишиб ёйиладиган бўлган, ўтларнинг серсув ва мўрт поялари қора тупроқни ёриб чиқишган, еса бўлдиган томирлар, гунафшалар ва бошқа баҳор зеболари Нузак билан Неевани ўзига чорлар эди.

Умрининг йигирма йили давомида Нузак тепа этагида абадий ястаниб ётган ботқоқлик таратиб турадиган ҳидни, арча, қарағайларнинг мафтун қиладиган хушбўй, сув нилуфарлари ва серсув пиёзларнинг ўткир тотли ҳидини, ернинг тантанавор, ҳамма нарсадан устун, яшаш истагига тўлиб-тошган исини яхши ўрганиб олишга улгурган эди.

Бу ҳидларни Неева ҳам искарди. Унинг вужуди ҳам биринчи бор мавжудотнинг шўх тўлқинланишдан титрар ва тебранарди. Бир дақиқа бурун у қоронғи зимистон ичида бўлган бўлса, энди тушига ҳам кирмаган ажойиботлар оламига дуч келганди. Бу бир неча лаҳза унга она табиат ҳозирлаб қўйган туҳфалар ҳақида ғоятда кўп нарсаларни маълум қилди. У ҳали ҳеч нарсани билмас, лекин унда туғма ҳис тилга кирганда ёки у бу дунё унинг учун яратилганини, қуёш ва иссиқлик унинг учун мавжудлигини, ернинг роҳатбахш ҳидлари уни ўз бойликларига эгалик қилишга чорлаётганини тушунди. У ўзининг қорамтир бурунчасини буриштириб нафас олди ва хушбўй, кўнгилга хушёқадиган барча нарсалар ўткир ҳид таратишини билиб олди.

Бундан ташқари, Неева атрофга қулоқ ҳам солар, унинг эҳтиёткор қулоқчалари, уйғонаётган ер оҳангини тингларди. Ҳатто ўт илдизлари ҳам қувончдан куйлаётганга ўхшар, қуёш нурига чўмган бутун водийни эса жонли мавжудот пайдо бўлганидан буён бу ўлка тинчлиги бузилмаганлигидан далолат берувчи майин куй тўлдириб турарди. Ҳамма ёқда сувнинг бир маромдаги жилдираши эшитиларди.

Нееванинг қулоғи ҳамиша динг, у ҳатто тирик жониворларга хос хилма-хил овозларни — чумчуқларнинг чириллаши, тоғчумчуқларининг пастдаги ботқоқликда мароқ билан сайраши, бахмалсимон арчаларнинг қалин шохлари орасида уябоп жой қидираётган Канада ўрмонларида яшовчи чиройли тўрғайнинг севиниб қаттиқ чинқиришини ажрата оларди. Шу пайт жуда баландликда уни чўчитган дағал қур-қураш овози эшитилди, бу сафар ички туйғу унга, бу хавф-хатар эканлигини маълум қилди. Нузак бошини кўтариб қараган эди осмонда униек деб аталувчи баҳайбат бир бургут парвоз қилиб юрганини кўрди. Неева бу айланаётган сояни кўриб, онасининг пинжига тиқилди.

Нузак эса, гарчи қариган тишларининг ярмидан ажралган, теварак-атрофни ғира-шира кўра бошлаган бўлсада, тепаликдан пастга қараса у аввалгидек севиниб кетарди. Унинг хаёли ҳамиша йироқларга, туғилиб ўсган жойига кетарди. Ўрмон, узоқдаги кўл, дарё ва ўтлоқлар ортида бепоён далалар ястаниб ётар, улар эса унинг она юрти эди. У ҳали Неева қулоқчалари илғай олмайдиган бўғиқ ғала-ғовурни, улкан шар-шаранинг аранг эшитиладиган ўкиришини ажрата оларди. Шаршаранинг овози минглаб тезоқар ариқлар жилдираши ҳамда шамол таъсирида арча ва қарағайларнинг шитирлаши билан қўшилиб, иссиқ ҳавони тўлатиб юборган баҳор куйини ташкил қиларди.

Нузак оғир нафас олгач, Неевани эркалатиб ириллади ва уни ўзи кетидан бошлаб тошлоқ қиядан секин тушабошлади. Кўм-кўк ястаниб ётган водий тепага кўра иссиқроқ эди. Нузак тўппа-тўғри ботқоқлик томон йўл олди. Шу кезда унинг ёнгинасидан бир тўда қушлар пириллаб учишди. Неева бу тасодифдан сал бўлмаса қулаб кетаёзди. Лекин Нузак пинагини ҳам бузмади. Овоз чиқармай лапанглаб кетаётгач айиқни кўрган Гагара исмли қуш важоҳат билан қаттиқ қағирлади, бу эса Нееванинг хушини ўзига келтирди. Бироқ Нузак Гагарага ҳам диққат қилмади. Неева ҳамма нарсани кузатиб борар ва онасидан кўз узмас, қандайдир ички туйғуларга бўйсуниб дастлабки сигналдан, кейиноқ унинг кетидан зир югуришга шай турарди. Ҳозир унинг юмалоқ ва кулгили бошчасида менинг онам оламдаги энг олийжаноб зот деган фикр мавжуд эди. Шак-шубҳасиз тирик жонворлар орасида энг баҳайбати ҳам унинг ойиси. У бирмунча вақт шундай хаёлда турдию сўнгра онаси билан бирга ботқоқ томон йўл олди. Шу пайт қаттиқ пишқириш, синаётган шох-шаббаларнинг шитирлаши, босилган забардаст оёқлар зарбидан лойнинг чапиллаши эшитилди ва бўйи Нузакка нисбатан икки баравар келадиган улкан буғу югурганича орадан ўтиб кетди. Бундан Нееванинг кўзлари отилиб чиқаёзди. Нузак бўлса буғуга заррача ҳам эътибор бермади.

Неева эса ажабланиб бурунларини жийирди ва худди қоп-қоронғи ғорда Нузакнинг қулоқлари ҳамда ҳурпайган жунларига, у ерда ғажиб ўйнаган таёқчаларга қарата ўкиргандек бўкирди. Шу дамда у тўсатдан бир ғаройиб ҳақиқатни— у кимга ва нимага қарши ўкиришни истаса, гарчи у ниҳоятда баҳайбат бўлсада, бўкириши мумкинлигини кашф қилди. Негаки онаси Нузакдан йирик жонворлар ҳам шаталоқ отиб қочишини кўрдида.

Мана шу дастлабки ажойиб кун давомида Неева ўзича қандайдир бир янгилик очар ва борган сайин унда унинг ойиси бу қуёш нурларига тўлиб-тошган бепоён янги жойларнинг ягона ҳукмрони эканлигига ишонч ҳосил бўларди.

Нузак кекса меҳрибон оналардан эди. У ўз умри давомида йигирмага яқин айиқчаларни вояга етказган, бугун ҳам эркатойи Неева панжаларининг нозик товонлари бироз қотсин деб тепадан нарига кетмасди. Деярли ҳамма вақтни улар ботқоқлик атрофида ўтказишади, фақат орада бироз қўшни чакалакзорда бўлишди. У ерда Нузак пўстлоқ тагида бекиниб ётган ширин бўтқа мазасини тотиб кўриш мақсадида ўткир тирноқлари билан роса дарахтчаларни шилди. Бу ширинлик Неевага тўйиб ейилган пиёз ва илдизлардан сўнг ғоятда маъқул бўлди. Шу сабабдан у ҳам ёнидаги дарахтчалар пўстини шилиб кўрди. Нузак кечгача шунчалик кўп овқат еб юбордики натижада унинг қорни қоптокдек юм-юмалоқ бўлиб қолди. Онасининг сутидан ташқари яна хилма-хил ширин нарсаларни тотиб кўрган Неева эса худди ёрилай деб турган нухот қузоғига ўхшаб қолди. Кекса дангаса Нузак бироз мизғиб олиш учун ҳозир ботаётган қуёш ҳароратидан қизиган оқ харсангтошни танлаб олиб унинг ёнида узала тушди. Неева эса якка ўзи саргўзаштлар қидиришга тушди ва кўп ўтмай даҳшатли қўнғизга дуч келди.

Бу узунлиги икки дюмларча келадиган баҳайбат шохли қўнғиз эди. Унинг қўрқинчли жағлари кўкиштоб-қора бўлиб, худди темир қармоқдек эгилганди. Бу қўнғизни оч-қўнғир қанотлари офтобда ял-тиллаб кўринар, Неева эса ерга тисиб олиб кўзларини ундан узмасди. Унинг юраги дук-дук урарди. Қўнғиз эса атиги икки қадам нарида бўлиб тўғри унга қараб келарди. Бу ҳол Нееванинг бошини қотириб, ғазабини оширди. Шу бугун дуч келган барча жониворлар ундан қочишса-ю, бу қўнғиз буни истамаса! Шохли қўнғиз оёғини ҳам ишга солиб олға босар ва шақ-шақ қиларди, Неева эса бу шақиллашни очиқ-ойдин эшитиб турарди. Айиқчада отаси Суминитиканинг урушқоқ қони қайнаб у секин панжасини олға узатди. Шу заҳотиёқ чегавассе деб аталувчи бу қўнғиз даҳшатли тусга кирди— қанотлари айланма аррадек ғўнғиллаб, жағлари чунонам очилдики у гўё жанговар рақсга тушаётгандек тебранарди. Неева эса тезгина панжасини орқага тортди. Орадан бир оз ўтгач чегавассе ҳотиржамланиб яна ўз йўлида давом этди.

Неева албатта, қўнғизларнинг кўриш доираси тўрт дюмдан ошмаслигини билмас, шу туфайли у ўзини йўқотиб қўйганди, Лекин Суминитикдек ота боласи, гарчи у тўққиз ҳафталик бўлсада, жангсиз таслим бўлиши мумкин эмасди! Шу боисдан Неева панжасини жон-жаҳди билан яна олға узатди, жажжи тирноқчалари билан чегавассени орқага ағдариб ташлаб чунонам босдики қўнғиз на ғувиллар, на шақилларди. Бундан айиқча чексиз суюнди. Шундан сўнг у панжасини аста-секин ўзига қарата тортди, қўнғиз эса кўп ўтмай унинг ўткир тишларига дуч келди. Ўшанда Неева ўз ўлжасини ҳидлаб кўрди.

Чегавассе ҳам бўш келмай фурсатни қўлдан бой бермади. Унинг кучли жағлари юмилдию, кутилмаган додвойдан Нузак ҳам уйғониб кетди. У бошини кўтариб Неева худди жиннилардек ерда думалаётганини кўрди. Неева ер тирнаб бўкирар ва пишқирарди. Нузак бир мунча вақт ўйланиб ўғлига қаради, сўнгра ўрнидан туриб у томон йўналди. Нузак ўзининг баҳайбат панжалари билан Неевани орқасига ағдариб қаради ва ўшанда жигарбандининг бурнига чегавассе маҳкам ёпишиб олганини кўрди. Нузак Неевани қимирлай олмайдиган даражада босиб туриб, қўнғизни тишлаб олди ва чегавассе то жағини очиб юбормагунича уни эза бошлади, бироздан кейин эса уни бутунлай ютиб юборди.

Неева то қош қорайгунча бурнидаги оғриқни озайтиришга уринди. Қоронғи туша бошлагач Нузак шу ердаги улкан қояга чўзилди, Неева эса тўйиб овқатланди. Сўнгра у аввалари шинам уйда бўлгани каби онасининг баҳайбат, иссиқ панжалари орасига кириб олди. Унинг бурни ҳали ҳам оғрир, лекин дунёда ундан бахтлироқ бирон-бир айиқча топилмасди. Чунки ўрмонда ўтган дастлабки кундан кейин гарчи у атиги тўққиз ҳафталик бўлсада ўзини ниҳоятда ботир ва довюрак сезарди. У дунёни, кўпгина янгиликларни кўрган, гарчи қўнғизни енголмаган бўлсада ҳар ҳолда ўзини яхши томондан кўрсатганди.

* * *

Кечаси Неева «миступайю» касаллигига мубтало бўлди ёки содда қилиб айтганда унинг қорни қаттиқ оғриб қолди. Фақат она сутига ўрганган гўдакнинг бирданига қаттиқ егуликларга ташланганини тасаввур қилиб кўринг-га! Неева ҳам худди шундай қилганди. Одатда айиқ болалари қаттиқ овқат ейишга аста-секин ва бир ой кейинроқ ўтишади. Лекин табиат уни яқин келажакда кутаётган оғир, нотенг курашга гўё онгли равишда тайёрлаётгандек ва худди атайлаб қилгандек Неевага ҳаёт сабоғини берди. Неева бир неча соат фарёд солиб зорланди, Нузак эса бурни билан унинг шишган қоринчасини ишқалади. Охирида у кусиб ўзини бироз енгил ҳис қилди.

[Давоми бор].

ТО Справкалар бюроси

ХАТЛАРГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

М. РОЗИҚОВ: 1-уйсозлик комбинатида ишлайман. Касал бўлиб, бир ҳафта ишга чиқолмадим. Ишхонадагилар справка ўтмайди, дейишди. Шу тўғрими?

Жавоб: Ишчи ёки хизматчилар ишга сабабсиз келмасдан (шунингдек, маст ҳолда келсалар) прогул қилсалар, у ҳолда маъмурият Ўзбекистон ССР Меҳнат қонунлари кодекси 41-моддасининг 4-бандига мувофиқ меҳнат шартномасини ўз ташаббуси билан бекор қилиши мумкин.

Юқоридаги мисолда эса ишчининг ишга келмаганлигининг узрли эканлигини тасдиқловчи ҳужжат, яъни поликлиника томонидан берилган справка тасдиқлайди. Агар маъмурият ушбу ҳужжатни тан олмасдан, ишчини ўз ташаббуси билан ишдан бўшатса, нотўғри йўл тутган бўлади.

* * *

С. ЭЛМУРОДОВ: Ишдан бўшаш учун ариза бермоқчиман. Раҳбарлар аризамга қўл қўйгандан сўнг бир ой ишлаб беришим керакми ёки йўқми?

Жавоб: Мавжуд қонунга кўра ишчи ёки хизматчи ўз ихтиёри билан номуайян муддатга тузилган меҳнат шартномасини бекор қилиши учун маъмуриятни ёзма равишда бир ой аввал огоҳлантириб қўйиши шарт. Бунда ариза маъмуриятнинг иш юритиладиган бўлимига (канцелярийга) топширилади.

Бир ойлик муддат тугаганидан кейин ишчи ёки хизматчи ишни тўхтатиши мумкин. Маъмурият эса ходимга меҳнат дафтарчасини бериб, у билан ҳисоб-китоб қилиши шарт.

* * *

Ғ. ПУЛАТОВ: Кечки бўлимларда ўқийдиган студентлар меҳнат отпускасини қай пайтда олишлари мумкин?

Жавоб: Корхона, муассаса ва ташкилот маъмурияти меҳнат отпускаси графигини касаба союзи комитети билан келишган ҳолда тузади. Меҳнат отпускаси графиги тузилишида ўрта махсус ва олий ўқув юртларининг кечки ва сиртқи бўлимларида ўқиётган студентлар учун қонунчиликда алоҳида имтиёзлар кўрсатилмаган.

Меҳнат отпускаси йилнинг ҳар вақтида берилиши мумкин. Бунда ишчи ва хизматчиларнинг хоҳиши корхона, муассаса ва ташкилотларнинг иш фаолиятига салбий таъсир қилмаслиги ҳисобга олинади.

А. ҲАСАНОВ,
юрист-консультант.

* * *

Б. ШОХИСЛОМОВ: Мен улуғ Ватан уруши II группа инвалидиман. Бизга бир қатор имтиёзлар яратилган. Бу имтиёзлардан электр энергиясига ҳақ тўлашда фойдаланиш кўзда тутилганми?

Жавоб: Ҳа, Сиз электр энергиясидан фойдаланишда умумий сумманинг 50 процентини тўлаш ҳуқуқига эгасиз. Шунингдек, I, III группа Улуғ Ватан уруши инвалидлари, Иттифоқ, республика ва маҳаллий аҳамиятга эга бўлган пенсионерлар ҳам ярим миқдорда ҳақ тўлайдилар.

* * *

А. АҲМЕДОВ: Бизнинг электр ҳисоб дафтарчамиз тўлди. Янгисини қаердан олишимиз мумкин?

Жавоб: Янги дафтарчани олиш учун «Узэнергосбит» идорасига учрайсиз. У биринчи Май кўчаси, 101-уйда жойлашган. У ерга бориш учун 1, 2, 3, 13, 22, 25-трамвайларга чиқилади ва «Дизельная» кўчаси бекатида тушилади. Шунингдек, янги электр дафтарчасини почта орқали ҳам олиш мумкин. Бунинг учун ўз адресингиз аниқ кўрсатилган открытка юборасиз: Телефон: 33-29-56.

Санъат намояндалари сиймоси

Ўзбекистон ССР Давлат Санъат музейининг республика тасвирий санъати асарлари намуналари залида ўзбек санъатининг намояндалари сиймоси яратилган асарлар намойиш этилмоқда.

Ўзбекистон ССР Давлат Ҳамза номидаги мукофоти лауреати, Ўзбекистон ССР халқ рассоми Абдулҳақ Абдуллаевнинг «Аброр Ҳидоятов Отелло ролида», Ўзбекистон ССР халқ рассоми Юсуф Елизаровнинг «СССР халқ артисти Шукур Бурхонов», ҳайкалтарошлар Х. Ҳусниддинхўжаевнинг «Дорбоз Тошкентбой Эгамбердиев», Д. Рўзибоевнинг «Катта ашула», «Созандалар» каби асарлари музей залларида намойиш этилаётир.

Муқимий номидаги Ўзбек Давлат музикали драма театрида Ш. Рахматуллининг «Заҳарланган даъвогар» пьесаси саҳналаштирилди.

СУРАТЛАРДА: (ўнгда) Мингсулув ролида — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Н. Пўлатова, Абдинур ролида — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист С. Пўлатов, (чапда) Альфия ролида — М. Каримова, Собит Ҳурматович ролида — Ўзбекистон ССР халқ артисти — М. Ғафуров,

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

Ҳафталик программа

19 АПРЕЛЬ — ДУШАНБА
МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

18.05 «Сиз яратган боғ». 18.35 «В. Каверин. Ижоди саҳифалари». Туғилган кунининг 80 йиллигига 19.35 КПСС XXVI съезди қарорлари — ҳаётга! «Сибирь тупроғи». 20.05 «Аср бошида». Бадиий фильм. 21.30 «Время». 22.05 «Футбол шарҳи». 22.25 «Дунё воқеалари». 22.40 Қозоғистон ССР санъат усталарининг концерти. 24.00 Хоккей бўйича жаҳон чемпионати. СССР — Финляндия терма командалари. Финляндиядан олиб кўрсатилади.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

18.30 Янгиликлар. 18.50 «Акам учун қайлиқ». Телевизион бадиий фильм. 20.00 «Ч. Дарвиннинг ҳаёти ва дунёқараши». 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 «Халқаро панорама». 21.30 «Время». 22.05 Гитарачи Л. Брауэр чалади (Куба). 22.25 Хоккей бўйича жаҳон чемпионати. АҚШ — ЧССР терма командалари 2 ва 3-даврлар, Финляндиядан олиб кўрсатилади.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 Пионер дружиналари Бутуниттифоқ маршида. 18.35 СССРнинг энг кучли спортчилари иштирокида камондан ўқ отиш бўйича Бутуниттифоқ мусобақалари. «Меҳнат резервлари» спорт комплексидан репортаж (ёзиб олинган). 19.05 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Йигитлар Армия хизматига отланишди» (рус.). 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Интернационализм амалда». «Ноқоратупроқ уфқлари». 1-кўрсатув. 20.10 Киноловҳа. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Музика истиқболи эгалари». М. Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваторияси студентлар симфоник оркестрининг концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Бугун оламда нима гап!». Халқаро аҳвол кундалиги. 22.20 «Телевидение экранида биринчи марта «Бальзан эсга олган». Бадиий фильм. 23.55 Янгиликлар.

II

18.15 Кўрсатувлар программаси. 18.20 «4-В»даги сеҳргар». Телефильм. 18.50 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Олий математика. 19.50 «Унинг бутун ҳаёти». Телефильм. 20.00 Янгиликлар. 20.20 СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. «Дўстлик камалаги». Кинопрограмма. 21.30 МТ II.

20 АПРЕЛЬ — СЕШАНБА
МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 «Время». 9.40 «Аср бошида». Бадиий фильм. 11.05 СССР халқ артисти Л. Зикина ва «Россия» Давлат республика рус халқ ансамблининг концерти. 11.45 «Влас Чубарь теплоходи». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Киев). 12.10 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 Мамлакат телевидение студиялари ҳужжатли фильмлари программаси: «Заволжье тупроғи янгиликлари» (Куйбишев шаҳри). «Завод гуллар ҳадя этади» (Иркутск). «Аргиш денгиз томон бормоқда» (Сиктивкар). 16.05 Москва Давлат симфоник оркестри ижросида совет композиторларининг асарлари. 16.30 «Экономика тежамли бўлиши керак». Кемерово «Азот» бирлашмасида меҳнат унумдорлигини ошириш тажрибасидан. 16.45 Классик кураш бўйича Европа чемпионати. Болгариядан олиб кўрсатилади. 17.15 В. Маяковский. «Жуда соз». Поэма.

18.15 ВЛКСМ XIX съезди олдидан. «Ёшлар адреслари». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Лениндан ўрганамиз». Кремлдаги «В. И. Ленин кабинет-уйи» музейидан репортаж. 20.00 В. П. Соловьев-Седой асарларидан концерт. Союзлар уйининг Колонна залидан олиб кўрсатилади. 21.30 «Время». 22.05 «Нима, Қаерда? Қачон?». Телевизион викторина. 23.10 «Дунё воқеалари».

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.20 «Ижод учун патент». Илмий-оммабоп фильм («Леннаучфильм»). 9.35 ва 13.00 «Фан оламида». 10.05 ва 12.05 Француз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун 10.35 ва 11.35 Физика. 10-синф. Физика ва илмий-техника революцияси. 11.05 Уйғониш даври санъати. 2-кўрсатув. 12.40 ва 13.50 Ботаника. 5-синф. Гуллар ва мевалар. 13.30 «Қурилиш ва архитектура». Киножурнал («Центрнаучфильм») 14.10 «Булутлар остидаги буғулар». Илмий-оммабоп фильм (Оржоникидзе шаҳри. Махачкала). 14.20 А. П. Чехов. «Ваня тоға». 15.05 «Жюль Верн. Ҳаёти ва ижоди саҳифалари». 15.50 Ўқитувчи экрани. Тарих. 5-синф. Қадимги Римда маданият ва фан. 16.20 Янгиликлар.

18.30 Янгиликлар. 18.50 «Устюг ҳақида хотиралар». Телевизион ҳужжатли фильм (Киров шаҳри). 19.05 Ленин Горкасида камер кечалари. 19.30 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 20.30 «Тунингиз ҳайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 Спорт ҳафталиги. 21.15 «Ўт илдизлари». Илмий-оммабоп фильм (Киевнаучфильм»). 21.30 «Время». 22.05 «Цемент». Телевизион бадиий фильм. 1-серия.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 «Инсон ва табиат». Кинопрограмма. 12.30 Адабиёт. СССР халқлари адабиётларининг алоқаси ва узаро таъсири. 13.00 «Мактаб спектакли». Бадиий фильм (рус.).

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Тўс-тўполон». Мультфильм. 18.15 «Тенгдошларинг ижоди». 18.45 «Миллионлар ленинча университети». «Партия чақириғига жавобан». 19.05 Н. Сатторов. «Журналист ён дафтаридан» (рус.). 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Интернационализм — амалда». «Ноқоратупроқ уфқлари». 2-кўрсатув. 20.20 «Икарлар». Телевизион фильм. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Куйла, дилкаш дуторим». Музикали-адабий композиция. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Қишлоқ хўжалиги экинлари зараркунандаларига қарши курашнинг биологик методлари». 22.20 «Сенинг тақдиринг учун». Бадиий фильм. 23.45 Янгиликлар.

II

18.10 Кўрсатувлар программаси. 18.15 Абитуриентлар учун. Математика. 19.15 «Ильичевск». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.40 Реклама. 20.00 Янгиликлар. 20.20 «Бепоён Ватаним...» Кинопрограмма. 20.55 Эстетика асослари. Коммунизм қурилиши даврида эстетик маданиятнинг ривожланиши (рус). 21.30 МТ II.

21 АПРЕЛЬ — ЧОРШАНБА
МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 «Время». 9.40 «Тулки ва ҳуён». Мультфильм. 9.55 «Кадкинни ҳамма танийди». Бадиий фильм. 11.15 «Киносаёҳатчилар клуби». 12.15 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 СССР билан ПХР ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида Шартнома имзоланганига. «Шопен Ватанида». Кинопрограмма. 15.50 Совет тасвирий санъати. «Лениннома». 16.15 «Фольклор оҳанглари». Фильм-концерт премьераси (Волгоград). 16.45 Классик кураш бўйича Европа чемпионати. Болгариядан олиб кўрсатилади. 17.15 Кўл тенниси бўйича Европа чемпионати. Венгриядан олиб кўрсатилади. 17.45 «Горнчилар, қаердасиз?». Ленинграддан олиб кўрсатилади.

18.15 «Ленин ҳақиқати». Ю. Чичковнинг К. Ибряев шеърларига басталаган кантатаси. 18.30 СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. СССР Фанлар академиясининг Урал илмий маркази. «Фан оламида» туркумидан. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Жасорат». 20.00 «Болалар учун музикали...». Киноловҳа. 20.05 «Яна қайта бор ўқиб». М. Горький номли Ленинград академик Катта драма театри фильм спектаклининг премьераси. 21.30 «Время». 22.05 Хоккей бўйича жаҳон чемпионати. Финляндия — ЧССР терма командалари. Финляндиядан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (22.45) — «Дунё воқеалари». 00.35 Хоккей бўйича жаҳон чемпионатида СССР ва АҚШ терма командалари матчидан репортаж. Финляндиядан олиб кўрсатилади.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.20 «Ҳали мавжуд бўлмаган музей». Илмий-оммабоп фильм. («Леннаучфильм»). 9.35 ва 13.10 Шахмат мактаби. Разрядлилар учун. 10.05 ва 12.05 Немис тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун. 10.35 ва 11.35 Астрономия. 10-синф. Галактикалар. 11.05 Ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчиларига. Химия. Мойларни саноатда қайта ишлаш. 12.40 ва 13.40 Ҳозирги давр Ленинномаси. 10-синф. 14.10 Н. В. Гоголь. «Шинель». 14.40 «Учқундан аланга пайдо бўлади». 15.25 Ўқитувчига музика сабоғи. 3-синф. 4-кўрсатув. 16.25 Янгиликлар.

18.30 Янгиликлар. 18.50 «Адажио». СССР халқ артисти И. Тимофеева ва А. Лазарев иштирокида фильм-концерт. 18.55 Ҳужжатли фильмлар программаси. 19.35 Гнесинлар номли Давлат музикали педагогика институтининг камер оркестри чалади. 20.00 «Англияга ким хавф солаяпти?». Буюк Британияда урушга қарши ҳаракат ҳақида. 20.30 «Тунингиз ҳайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 Давлат Марказий концерт залида. «Шленск» (ПХР) Давлат халқ ашула ва рақс ансамблининг концерти. 21.30 «Время». 22.05 «Цемент». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 Химия. Чўян ва пўлат ишлаб чиқариш. 12.00 «Виталий Закруткин». Ҳужжатли фильм. 12.30 Химия. Чўян ва пўлат ишлаб чиқариш (рус.).

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Қаҳрабочалар». Фильм-концерт. 18.40 Мактаб ўқувчилари учун. «Кўчат экиб, боғ ярат». 19.10 «Қиш оқшомларида». Телевизион фильм. 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Ижод гулшани». В. И. Ленин туғилган куннинг 112 йиллигига бағишланган тележурнал. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Бахт ва иқбол тароналари». Ўзбекистон телевидениеси ва радиосининг оркестри ҳамда солистлари иштирокида концерт. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Бугун оламда нима гап?». Халқаро аҳвол кундалиги. 22.20 «Она қалби». Бадиий фильм. 24.00 Янгиликлар.

II

18.10 Кўрсатувлар программаси. 18.15 «Дўстлик тароналари» «Жонажон ўлкам Туркманистон». Фильм-концерт. 18.40 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Физика. 19.40 «Бизнинг уй». Телефильм. 20.00 Янгиликлар. 20.20 Эстетика асослари. Коммунизм қурилиши даврида эстетик маданиятнинг ривожланиши. 21.00 «Сибирдаги Ленин кўчаси. Ҳужжатли фильм. 21.30 МТ II.

22 АПРЕЛЬ — ПАЙШАНБА
В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУН
МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 «Время». 9.40 «Горнчилар, қаердасиз!». Ленинграддан олиб кўрсатилади. 10.10 Д. Д. Шостакович номли квартет чалади. 10.40 «Яна қайта бор ўқиб». Фильм-спектакль. 12.05 «Алангали йиллар қўшиқлари». Москва камер хорининг концерти. 12.25 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 «Ленин ва давр». Ҳужжатли фильм («ЦСДФ»). 16.15 «Партия ишларимизнинг мангулигидир». 16.45 П. И. Чайковский. Скрипка ва оркестр ижроси учун концерт. 17.20 «Театр ва замон». «В. И. Ленин томошабинлар залида». 18.00 Футбол бўйича кубок эгаларининг кубоги учун. Ярим финал. «Стандард» (Бельгия) — «Динамо» (Тбилиси). Бельгиядан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (18.45) — «Дунё воқеалари». 19.45 «Москвадаги Ленин қадамжолари бўйлаб». 19.55 В. И. Ленин туғилган куннинг 112 йиллигига бағишланган тантанали мажлис. Концерт. Кремлнинг съездлар саройидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — «Время». Кўрсатув тугагач — Хоккей бўйича жаҳон чемпионати. ГФР — СССР терма командалари. 2- ва 3-даврлар. Финляндиядан олиб кўрсатилади. 24.00 Швеция — ЧССР терма командалари учрашуви. Финляндиядан олиб кўрсатилади.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.20 «Ўша жойда», Қутб ортида». Илмий-оммабоп фильм («Леннаучфильм»). 9.35 ва 13.05 «Сиз яратган боғ». 10.05 ва 12.05 Испан тили. 10.35 ва 11.45 Табиатшунослик. 4-синф. Ер юзидаги ҳайвонларнинг хилма-хиллиги. 10.55 «Революция туфайли туғилган». Илмий-оммабоп фильм («Центрнаучфильм»). 11.15 Ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчиларига. В. Маяковский «Шоир ва шеърият ҳақида». 12.40 ва 13.45 Зоология. 7-синф. Йиртқич ҳайвонлар. 13.35 «Тракая кўли». Илмий-оммабоп фильм («Экран»). 14.15 «Лениннинг жонли сўзи». 14.55 «Офицерлар». Бадиий фильм (субтитр билан). 16.30 Янгиликлар.

18.30 Янгиликлар. 18.50 «Совет Иттифоқи бўйлаб». Кинокўрсатув. 19.00 «Қишлоқ янгиликлари». 20.00 «Константин Петрович Иванов ҳақида қисса». Телевизион ҳужжатли фильм. В. И. Лениннинг 1917 йилнинг ёзида охирги марта подпольеда бўлиши ҳақида (Ленинград). 20.30 «Тунингиз ҳайрли, бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 Классик куйлардан концерт. Концерт тугагач — «Время». 22.05 «Мангулик элчилари». Бадиий фильм.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 Зоология. Приматлар отряди (рус). 12.00 Болалар учун концерт. (такрорий). 12.30 Зоология. Приматлар отряди.

17.45 Кўрсатувлар программаси. 17.50 «Ўз орбитангни топ». Кинофильм. 18.10 «Ленин бобомлар, менинг бобомлар». Болалар боғчаларида тарбияланувчиларнинг чиқиши. 18.40 «Ильич севган асарлар». Музикали кўрсатув. 19.20 «Ахборот». 19.55 МОСКВА. В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 112 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ МАЖЛИС. Кремлнинг Съездлар саройидан олиб кўрсатилади. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Партия чақириғига жавобан». 22.20 «Она садоқати». Бадиий фильм. 23.45 Янгиликлар.

II

18.10 Кўрсатувлар программаси. 18.15 «Ульяновск». Телефильм. 18.30 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Назарий механика. 19.30 Ўзбекистон XIX спартакиадаси. Спорт гимнастикаси. «Ёшлик» спрот аренасидан репортаж. (ёзиб олинган). 20.00 Янгиликлар. 20.20 Телефильм. 21.00 «Лекция пропагандаси таъсирчанлигини оширайлик». 21.30 МТ II.

23 АПРЕЛЬ — ЖУМА
МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 «Время». 9.50 «Цемент». Ф. Гладковнинг шу номли романи асосида телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. 12.00 Ўзбекистон ССР фольклор ансамблининг концерти. Тошкентдан олиб кўрсатилади. 12.20 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 «Шаҳардагидан ҳам яхшироқ». Илмий-оммабоп фильм (Литва киностудияси). 15.40 «Рус тили». 16.10 Самбо кураши бўйича Европа чемпионати. Болгариядан олиб кўрсатилади. 16.45 «Москва ва москваликлар». 17.15 Шахмат мактаби. Разрядлилар учун. 17.45 «Эртак ҳузурида меҳмонда». «Дюймчахон». Мультфильм. 18.35 «Ёшлар адреслари». ВЛКСМ XIX съездининг делегатлари билан учрашув. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 Г. Пономаренко қўшиқлари. Краснодардан олиб кўрсатилади. 20.00 «Польшанинг оғир дамлари». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. Автор — В. Дунаев. 21.30 «Время». 22.05 ССР Иттифоқи Давлат академик Большой театрининг скрипкачилар ансамбли ҳамда СССР халқ артистлари И. Архипова ва Ю. Гуллев иштирокида концерт. 23.55 «Дунё воқеалари».

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.20 «Изланишдан қўлланишгача» Илмий-оммабоп фильм. («Центрнаучфильм»). 9.35 ва 13.10 Совет тасвирий санъатида В. И. Ленин образи. 10.05 ва 12.05 Инглиз тили. 10.35 ва 11.35 Тарих. 4-синф. Улуғ Ватан урушининг ёш қаҳрамонлари. 11.05 ва 14.55 Р. Гамзатов лирикаси. 12.40 ва 13.40 Б. Н. Полевой. «Чин инсон ҳақида қисса». 5-синф. 14.10 «Звездочёт».

ЎҚИТУВЧИ ЭКРАНИ

15.25 Астрономия. 10-синф. Коинотнинг тузилиши ва эволюцияси. 15.55 Тарих. 7-синф. М. В. Ломоносов. 16.20 Янгиликлар.

18.30 Янгиликлар. 18.50 Халқаро конкурслар лауреати З. Шихмурзаева (скрипка) ва А. Гарин (гитара) чалади. 19.00 «Киносаёҳатчилар клуби». 20.00 «Биргаликда, аҳли оиламиз». 20.30 «Тунингиз ҳайрли бўлсин, кичкинтойлра». 20.45 Арманистон Давлат камер оркестри чалади. Еревандан олиб кўрсатилади. 21.20 «Қадрдон тупроқ». Телевизион ҳужжатли фильм. («Экран»). 21.30 «Время». 22.05 «Шимол варианти». Телевизион бадиий фильм.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 Рус адабиёти. А. Н. Островский ижодининг обзори. 12.00 Мактаб ўқувчилари учун «До-ре-ми-фа-соль» (такрорий). 12.30 Рус адабиёти. А. А. Фадеев асарида ёш гвардиячилар образи.

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Мен, сен ва мультик». 18.15 «Ҳаёт каби тирик». Илмий-оммабоп программа. 18.45 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Интернационал дўстлик клуби». Ёшларнинг Халқаро бирдамлик кунига бағишланган кўрсатув. 19.30 «Ахборот». (рус). 19.45 «Шаҳар узра ҳайкаллар». Телефильм. 20.00 «Анъаналар ва замонавийлик». 20.30 «Ахборот». 20.50 Концерт. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Озод Ватанимиз ортсин шоншуҳратинг!». СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига бағишланган иттифоқдош республикаларнинг телевизион фестивали. Литва телевидениесининг программаси. Программа тугагач — Янгиликлар.

II

18.05 Кўрсатувлар программаси. 18.10 Абитуриентлар учун. Она тили. 18.40 «Театр ва замон» (такрорий). 20.00 Янгиликлар. 20.20 «Ўртоқ Серго» Телевизион ҳужжатли фильм. 21.00 «Ҳуқуқ тартиботини қўриқлаш — бизнинг умумий ишимиз». 21.30 МТ. II.

24 АПРЕЛЬ — ШАНБА
ЁШЛАРНИНГ ХАЛҚАРО БИРДАМЛИК КУНИ
МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 «Время». 9.40 «АБВГДейка». 10.10 «Ота-оналар, Сизлар учун». 10.40 РСФСРда хизмат кўрсатган артист Н. Толстая чалади. (арфа). 10.50 «Кўплаб сифатли товарлар етказиб берайлик». 11.20 «Спортлото»нинг 17-тиражи. 11.25 «Ғолиблар». Фронтдош дўстлар клуби. Денгиз пиёдачиларининг учрашуви. 12.40 «Сизни қизиқтирган адабиётлар». 13.25 Бутунжаҳон биродарлашган шаҳарлар кунига. «Экран дўстларини чорлайди». Концерт. 14.25 «Мўъжизасиз-мўъжизалар». 15.25 «Дунё воқеалари». 15.40 Адабиёт, санъат ва архитектура соҳасида 1982 йил Ленин мукофотининг лауреатлари. 16.40 «Траванкорнинг сўзловчи қўллари». Мультфильм. 16.55 Сиёсий шарҳловчи Ю. А. Летунов суҳбати. 17.25 А. Линдгрен. «Кичкинтой ва томда яшайдиган Карлсон». Москва. Сатира театрининг фильм-спектакли. 18.55 «9-студия». Кўрсатувни сиёсий шарҳловчи В. С. Зорин олиб боради. 19.55 Марказий телевидение экранида биринчи марта. «Рим ҳикоялари». Бадиий фильм. А. Моравианинг шу номли китоби мотивлари асосида (Италия). 21.30 «Время».

Спорт программаси:

22.00 Хоккей бўйича жаҳон чемпионати. Канада — СССР терма командалари Финляндиядан олиб кўрсатилади. 00.30 Хоккей бўйича жаҳон чемпионати. Финляндия — Швеция терма командалари 2-ва 3-даврлар Финляндиядан олиб кўрсатилади. 01.50 Янгиликлар.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

9.00 Эрталабки гимнастикаси. 9.15 «Агар соғлом бўлай десанг». 9.25 «Палиастоми кўли». Телевизон ҳужжатли фильм (Тбилиси). 9.35 «Тонгги почта» музикали программаси. 10.05 «Шимол варианти». Бадиий фильм. 11.25 «Ёшлар адреслари». 12.25 «Ҳужжатли экран».

УКРАИНА ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

13.25 «Тезлатиш самараси». Украина ССР Фанлар академияси илмий кашфиётларининг ишлаб чиқаришга жорий этилиши ҳақида. 14.05 СССР халқ артисти, композитор П. И. Майбороданинг авторлик концерти. 15.20 «Киютомошабин ҳамроҳи». 16.05 Г. Немченко. «Имкон доираси». Телевизион спектакль. 17.25 «Музикали киоск». 17.55 Халқаро обзор. 18.10 «Космос. Москва вақти билан. Телевизион илмий-оммабоп фильм. 19.20 Л. Бетховен. 9-симфония. Ижро этадилар: хор ҳамда «Гевандхаус» симфоник оркестри. Солистлар: Э. Мозер, Р. Ланг, П. Шрайер, Т. Адам, Дирижёр — К. Мазур. Лейпцигдан олиб кўрсатилади. 20.30 «Тунингиз ҳайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 «Здоровье» илмий-оммабоп программаси. 21.30 «Время». 22.00 Марказий телевидение экранида биринчи марта. «Мартинкани ким ўғирлади?». Бадиий фильм (ЧССР).

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

9.55 Кўрсатувлар программаси. 10.00 Янгиликлар. 10.10 Кичик ёшдаги мактаб ўқувчилари учун. «Сўз кетидан сўз келар». 10.30 Санъати усталари ва ижрочи ёшлар концерти (такрорий). 11.40 «Кинoредакция почтасидан». 12.25 «Саҳна усталари». СССР халқ артисти Наби Раҳимов. 13.55 «Шеърият дафтаридан». 14.25 «Буни ҳамма билиши ва уддалаши керак». (рус).

16.55 Кўрсатувлар программаси. 17.00 «Дўстлик экрани». Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон телевиденияларининг биргаликдаги программаси. 18.00 «Синюшканинг қудуғи». Мультфильм. 18.30 «Шоирлар — болаларга». 19.00 «Инсон ва қонун». 19.30 «Ахборот» (рус). 19.45 «Баҳс». Ёшлар учун аҳлоқий-этик мавзуда кўрсатув. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Парвоз эт, қўшиғим». Концерт. 21.30 Москва. «Время». 22.00 Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари VII Халқаро Тошкент кинофестивали олдидан. «Биз фестивалда дўстлашдик». 23.10 Кўрсатувлар программаси.

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

16.55 Кўрсатувлар программаси. 17.00 «Дўстлик экрани». 18.00 Болалар учун. «Мен, сен ва мультик». 18.35 Фильм-концерт. 19.00 «Новости». 19.20 «Шонли 60 йил». «Тожикистон ягона оилада». 20.00 «Ахбор». 20.25 «Бўстон-II». Халқ ижодиёти республика телевизион конкурси. 21.30 МТ II.

25 АПРЕЛЬ — ЯКШАНБА
БУТУН ЖАҲОН БИРОДАРЛАШГАН ШАҲАРЛАР КУНИ
МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 «Время». 9.40 СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. БССР Давлат халқ хорининг концерти. Минскдан олиб кўрсатилади. 10.25 «Будильник». 10.55 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 11.55 «Здоровье» илмий-оммабоп программаси. 12.40 «Тонгги почта» музикали программаси. 13.10 «Бугун — Бутунжаҳон биродарлашган шаҳарлар куни». 13.25 «Қишлоқ янгиликлари». 14.25 «Музикали киоск». 14.55 Мультфильмлар: «Тимсоҳ Гена», «Сеними шошмайтур!». 15.25 «Хатларингиз асосида». Музикали программа. 16.10 «Ираклий Андрониковь. Эстрадада биринчи бор». Фильм-концерт. (Ленинград). 17.15 «Халқаро панорама». 18.00 Хоккей бўйича жаҳон чемпионати. Финал группаси қатнашчиларининг матчи. Финляндиядан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (18.40) — «Совет Иттифоқи чет эллик меҳмонлар нигоҳи билан». 20.30 «Киносаёҳатчилар клуби». 21.30 «Время». 22.00 Хоккей бўйича жаҳон чемпионати. Финал группаси қатнашчиларининг матчи. Финляндиядан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (23.35) — Янгиликлар.

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

9.00 «Зарядкага сафланинг!». 9.20 Илмий-оммабоп фильмлар программаси. 10.00 «Мартинкани ким ўғирлади?». Бадиий фильм (ЧССР). 11.15 «Салют, пионерия!». Олмаота шаҳар Пионерлар саройи болалар бадиий коллективларининг чиқиши. 12.05 «Ҳайвонот оламида». 13.05 Стол тенниси бўйича Европа чемпионати. Венгриядан олиб кўрсатилади. 13.30 «Эртак ҳузурида меҳмонда». «Дюмчахон». Мультфильм. 14.20 Эркин кураш бўйича Европа чемпионати. Болгариядан олиб кўрсатилади. 14.50 «Кинопанорама». 16.00 Музикали программа. 16.50 «Мухбирларимиз ҳикоя қилади». 17.20 «Очиқ китоб». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 1-фильм, 3-серия. 18.25 Улуғ Октябрнинг 65 йиллигига «Бизнинг биография». 16-фильм. «1932 йил». 19.25 Р. Шуманнинг «Севги ва аёл тақдири» вокаль туркуми. Бутуниттифоқ ва Халқаро конкурси лауреати И. Прасаловская ижро этади. Ленинграддан олиб кўрсатилади. 19.45 «Инсон. Ер. Коинот». 20.30 «Тунингиз ҳайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 П. И. Чайковский. «Йил фасллари». 21.30 «Время». 22.00 Телевизион ҳужжатли фильм (Тбилиси). 22.30 Союзлар уйининг Колонна залида концерт.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

9.55 Кўрсатувлар программаси. 10.00 Янгиликлар. 10.10 «Орол тароналари». Фильм-концерт». («Ўзбектелефильм»). 11.05 Мультипанорама. 12.05 Мактаб ўқувчилари учун. «Қувноқ стартлар». 13.05 Камер куйларидан. концерт. 13.45 «Балоғатга етмаганлар». Бадиий фильм. 15.05 «Ўзбекистон спорти». 15.35 Реклама.

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Билмасвой Қуёшли шаҳарда». Мультфильм. 18.20 Болалар учун. «Қўшиғим, жон қўшиғим». 19.00 Ўзбекистоннинг XIX спартакиадаси. Бадиий гимнастика. (ёзиб олинган). 19.30 «Ахборот» (рус). 19.45 «Ўзбекистоннинг амалий санъати». 20.15 «Танишинг: Чебоксарлар». Телефильм. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Рақс гулдастаси». «Шодлик» ансамбли иштирокида концерт. 21.30 Москва. «Время». 22.00 СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. «Ягона оилада». Кўрсатувда Ўзбекистон Компартияси Бухоро область комитетининг биринчи секретари А. Каримов иштирок этади .23.20 Янгиликлар.

ҚИРҒИЗИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

15.55 Кўрсатувлар программаси. 16.00 Экран — болаларга. «Йўлдаги эртак». Мультфильм. 16.10 «Новинки» киноклуби. 17.10 Телефильмлар. 18.00 Москва. Хоккей бўйича жаҳон чемпионати. Финал группаси қатнашчиларининг матчи. Финляндиядан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (18.40) — «Совет Иттифоқи чет эллик меҳмонлар нигоҳи билан».

● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 19/IVда **Қиёмат қарз**, 21/IVда **Келинлар қўзғолони**, 22/IVда **Қизил яйловдаги кўк тулпорлар**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 19/IVда **Заҳар ичган даъвогар**, 21/IVда **Хизматингизга тайёрмиз**, 22/IVда **Ёшликда берган кўнгил**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 20/IVда **Сокин тонглар**, 21/IVда **Тикансиз типратиканлар**, 22/IVда **Тун қиссаси**.

КИНО

19 АПРЕЛДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«АЛЬБОМНИНГ ЖОНЛИ САҲИФАЛАРИ» — **Фестиваль**.
«ЛЕНИН ВА ТУРКИСТОН» — **Қозоғистон**.
«ОҚСОҚОЛ. ИНСОН БАХТ-САОДАТИ ЙЎЛИДА» — **Искра**.

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«СЕВИШ ВАҚТИ КЕЛДИ» — **Ҳамза номли** (17, 20.30, телефон 91-10-51).

«ҚИШЛОҚЧА СЕВГИ» — **Москва** (тоқ соатларда, телефон 33-05-01), **Лисунов номли** (тоқ соатларда, телефон 96-34-02).

«АФУ ЭТИШ» — **Дружба** (жуфт соатларда, телефон 66-15-75), **Қозоғистон** (тоқ соатларда, телефон 35-24-92), **Нукус** (тоқ соатларда, телефон 46-70-69).

«ОЛТИНЧИ» — **Дружба** (тоқ соатларда, телефон 66-15-75), **Ўзбекистон ССРнинг 25 йиллиги номли** (телефон 53-65-87).

«34-ТЕЗЮРАР» — **Тинчлик** (жуфт соатларда, телефон 53-86-07), **Искра** (16, 18, 20.00, телефон 39-14-59).

«ШЛЯПА» — **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 78-47-25), **Қозоғистон** (жуфт соатларда, телефон 35-24-92), **ВЛКСМнинг 30 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52).

«ЎРМОН ҚЎШИҒИ — МАВКА» — **Чайка** (жуфт соатларда, телефон 77-06-20).

ҲУРМАТЛИ ЎРТОҚЛАР!

Баҳор байрами — 1 Май яқинлашмоқда.

ПОЧТА ОРҚАЛИ ЖЎНАТИЛАДИГАН БАЙРАМ ТАБРИКЛАРИНИ СЎНГГИ БАЙРАМ ОЛДИ КУНЛАРИГА ҚОЛДИРМАНГ.

ТАБРИК ТЕЛЕГРАММАЛАРИ 20 АПРЕЛЬ КУНИ

(фақат бир кун)
имтиёзли тариф бўйича
(одатдагидан 2 марта арзон)

ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Телеграмма жўнатаётганда адресда шаҳарнинг номидан сўнг адресатга хизмат кўрсатувчи шаҳар алоқа бўлимининг номерини кўрсатишни унутманг!

ЁДИНГИЗДА БЎЛСИН! Телеграммада алоқа бўлимининг номери кўрсатилган бўлса, унга ишлов бериш анча тезлашади!

Шаҳар алоқа бўлимининг номерини кўрсатганлик учун ҳақ тўланмайди.

Почта жўнатмаларини олувчиларнинг адресларида жойнинг номидан олдин албатта олти рақамли почта индексини, жойнинг номидан кейин эса алоқа бўлимининг номерини кўрсатиш шарт.

Шунингдек, жўнатувчининг адресида ҳам **«Тошкент»** сўзидан олдин олти рақамли почта индексини, **«Тошкент»** сўзидан кейин эса алоқа бўлимининг номерини кўрсатишни унутманг.

Хатлар ва откриткаларни олувчининг олти рақамли почта индексини откритка ёки конвертнинг пастки чап бурчагидаги махсус ажратилган катакларга стиллашган рақамлар билан ёзиш керак.

АЛОҚА ХИЗМАТИДАН ФОЙДАЛАНИНГ!

Тошкент шаҳар почта алоқасининг ишлаб чиқариш-техника бошқармаси.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

ТЕЗ КУНДА

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ
ҲАР ТУКИСДА БИР АЙБ

2 пардали комедия.

А. Н. ОСТРОВСКИЙ АСАРИ. Э. ВОҲИДОВ таржимаси.

Саҳнага қўювчи — РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, СССР Давлат мукофотининг лауреати П. ВАСИЛЬЕВ.

Рассом — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, СССР Давлат мукофотининг лауреати **Г. БРИМ.**

Ролларда: СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофотининг лауреати З. Муҳаммаджонов; Ўзбекистон ССР халқ артисти, СССР Давлат мукофотининг лауреати Ё. Аҳмедов; Ўзбекистон ССР халқ артистлари: Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотининг лауреатлари: Я. Абдуллаева, И. Болтаева; Ўзбекистон ССР халқ артистлари: Э. Маликбоева, М. Орипов. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Л. Бадалова, Т. Хонтўраев; артистлар: Э. Комилов, Р. Аҳмедова, М. Орипова, Ҳ. Нурматов, Н. Олимов, Ш. Сафоева, Б. Қосимов, Д. Каримова, Г. Ҳакимова, М. Азимов, Қ. Абдураҳимов.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади. Телефонлар: 44-24-47, 44-57-75.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»

3-қурилиш трестининг

23-ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИГА

дурадгорлар, бетончилар, ғишт терувчилар, темир-бетон конструкцияси монтажчилари, электропайвандчилар, том ёпувчилар

КЕРАК

МЕҲНАТ ҲАҚИ — ИШБАЙ-МУКОФОТЛИ.

Ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланадилар, оилаликларга навбат асосида квартира берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5-хона — аҳолини ишга жойлаштириш бюросининг марказий пункти.

Тошкент Давлат университети ректорати, партия ва касаба союз комитети амалий математика ва механика факультети Электрон ҳисоблаш машиналари ва программалаш кафедрасининг ўқитувчиси З. С. Раҳимовага отаси

Соли МАҲМУДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Тошкент Тўқимачилик ва енгил саноат институти ректорати ва жамоат ташкилотлари ишлаб чиқариш жараёнларини автоматлаштириш кафедрасининг катта ўқитувчиси К. К. Одиловга онаси

Маҳбуба ОДИЛОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

4 бет. ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент — ГСП, Ленин кўчаси, 41 ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат, — 33-57-02, бўлимлар: партия турмуши — 32-63-66: саноат 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги — 32-57-83 совет қурилиши ва ҳуқуқ — 33-54-19; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари 32-53-10; адабиёт ва санъат — 32.56.81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари — 32-55-32; хатлар — 33.29.70; эълонлар бўлими — 33-81-42; нашриёт диспетчери 32.78-94; нашриёт телефон станциясининг навб атчилари — 33-90.50.

19 АПРЕЛЬ, 1982 й. Р—07176. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси Тошкент шаҳри. В-2524. Индекс 64691. 6